ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ

ಅರ್ಪಿಸಿದ ನಿಬಂಧ

ಸಂಶೋಧಕರು

ಪ್ರಶಾಂತ್‌ಕುಮಾರ್ ಜಿ.ಎನ್.ಎಸ್

ನೊ. ಸಂ : KRS-MKS-00634

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಡಾ. ಪಿ.ಬೆಟ್ಟೇಗೌಡ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಮಂಡ್ಯ

ಎಂ.ಎಲ್ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ

(ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ)

೨೦೧೩-೧೪.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ

ಅರ್ಪಿಸಿದ ನಿಬಂಧ

ಸಂಶೋಧಕರು

ಪ್ರಶಾಂತ್‌ಕುಮಾರ್ ಜಿ.ಎನ್.ಎಸ್

ನೊ. ಸಂ : KRS-MKS-00634

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಡಾ. ಪಿ.ಬೆಟ್ಟೇಗೌಡ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಮಂಡ್ಯ

ಎಂ.ಎಲ್ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ

(ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ)

೨೦೧೨-೧೩

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂಬ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಪ್ರಶಾಂತ್‌ಕುಮಾರ್ ಜಿ.ಎನ್.ಎಸ್. ಅವರು ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿಬಂಧದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಯಾವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ಡಾ.ಪಿ.ಬೆಟ್ಟೇಗೌಡ)

ಡಾ॥. ಪಿ. ಬೆಟ್ಟೇಗೌಡ

ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,
ಮಹಿಳಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು,
ವಿಜಯನಗರ,ಮೈಸೂರು.

ಸ್ಥಳ : ಮಂಡ್ಯ
ದಿ: 31/2/2012

ಘೋಷಣಾ ಪತ್ರ

ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ, ಮಂಡ್ಯದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಎಂ.ಎಲ್.ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಿರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಅಧ್ಯಯನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿಬಂಧ ರಚಿಸಲು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಡಾ. ಪಿ.ಬೆಟ್ಟೇಗೌಡ ರವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ ಈ ನಿಬಂಧವನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತೇನೆ.

ಈ ನಿಬಂಧವನ್ನಾಗಲಿ, ನಿಬಂಧದ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಯಾವುದೇ ಗ್ರಂಥ ಅಥವಾ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೂ ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗೂ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಈ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

(ಪ್ರಶಾಂತ್‌ಕುಮಾರ್ ಜಿ.ಎನ್.ಎಸ್.)

ಎಂ.ಫಿಲ್. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಎಂ.ಎಲ್.ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ,
ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ (ರಿ)., ಮಂಡ್ಯ

ಸ್ಥಳ : ಮಂಡ್ಯ
ದಿ:

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ –೧

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಶ್ರೀಮತಿ ಅನಸೂಯ ಶಂಕರ್‌ರವರು (ತ್ರಿವೇಣಿ) ದಿನಾಂಕ:೦೧–೦೯–೧೯೨೮ರಂದು ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ಇವರ ತಂದೆ ಬಿ.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ, ತಾಯಿ ತಂಗಮ್ಮ, ತ್ರೀವೇಣಿಯವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲೇ ನಡೆಯಿತು ಇವರು ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಪದವಿವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮನಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿದರು.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವಕಾರಿಯಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಶೋತ್ತರ, ಅಭಿರುಚಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭಾವಗೀತೆ, ಸಣ್ಣಕಥೆ, ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ, ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಂತರ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ **ನಾವೆಲ್** ಎಂಬ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಕಾದಂಬರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಂದ ಪ್ರಚುರವಾಯಿತು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೂಡ ಅಂದಂದಿನ ಸಮಕಾಲೀನ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಬದಲಾವಣೆಯ ಆಶಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಅಂದಂದಿನ ಕಾಲಮಾನದ ಜನ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಮುಖಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬರಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿಂದಲೋ ಇಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳಿಂದಲೋ ವ್ಯಂಗ್ಯದಿಂದ

ಇಲ್ಲವೆ ಮೌನವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಲೋ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಜನ ಜೀವನವನ್ನು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾ: ನನ್ನಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರೇನು.

ಇವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಮನೆಯ ವಾತಾವರಣವು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ತೀರ ಬಡತನದಿಂದ ಬಾಳಿದವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಉದೇಶ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದು ಅವರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಸುಮಾರು ಎರಡು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರೂ ಯಾವುದೊಂದು ನಿರ್ಧಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕಾಗಲಿ, ಪಂಗಡಕ್ಕಾಗಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ. ಆದರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಧಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಮಹಿಳಾ ಹಿತಚಿಂತಕರು, ಮಹಿಳಾ ಬರಹಗಾರ್ತಿ ಎಂದಷ್ಟೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡರು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಎಂದೂ ಗುಂಪುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಾಳಿದವರಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಅನುಸರಿಸದವರಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ತಾವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹಕ್ಕು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರೂ ಅಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ಸೇವೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿ ಹೂವು ಹಣ್ಣು ಇದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟಕೊಡುಗೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಯಾವುದೇ ಲೇಖಕಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಚೊಚ್ಚಲ ಕೃತಿಯೊಂದು

ಬರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವಾದಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು ಅಪರೂಪದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾದಂಬರಿ ಅವಳಮಗಳುವಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧಕ ಬಾದಕಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದಾಗುತ್ತಿರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಭವಾನಿ ಪಾತ್ರದ ಆರಂಭದಿಂದ ವಿವಾಹದವರೆಗೂ ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರವಿನ್ಯಾಸಗಳಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅನುಭವಿಸುವ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಬದಲಾಗಬೇಕಾದ ಆಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯುವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬರದಂತಹ ಬಹುತೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಪದ್ದತಿ, ಜಾತೀಯತೆ, ವರ್ಗಸಂಘರ್ಷ, ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಅವಿಭಕ್ತಕುಟುಂಬದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ರೀ-ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚು ಬರೆದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು (ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ) ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಕೌಟುಂಬಿಕವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಅವಳಮಗಳು, ಮುಕ್ತಿ, ಕಂಕಣ, ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ, ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ ಮತ್ತು ಕೀಲುಗೊಂಬೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾದರೂ ಇವು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಅವಳಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷ ಅನಾವರಣ,

ಕೀಲುಗೊಂಬೆಯಲ್ಲಿನ ಸೀತಮ್ಮ ಅಸಾಹಯಕತೆಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮಗನ ಪ್ರೀತಿ ಆದರಗಳಿಂದ ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಪರಿ, ಮುಕ್ತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ರಮಾಳ ತ್ಯಾಗಗುಣ, ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡದಲ್ಲಿನ ಇಂದಿರಾಳ ದಿಟ್ಟತನದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ರಾಯರ–ರಾಜಮ್ಮರ ನಡುವಿನ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಅಂತರಜಾತಿಯ ವಿವಾಹವನ್ನು, ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಲೇಖಕರ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅನೇಕ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ–ತಮ್ಮ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕಿರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು, ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಾ ಸ್ಪರ್ದೆಗಳು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸ್ತ್ರೀ ಪರವಾದ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಪುರುಷ ವಿರೋಧಿ ಎಂದು ವಾದಿಸುವ ಪಂಗಡವೂ ಸೃಷ್ಠಿಯಾಗಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿ ಎಂ.ಫಿಲ್ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹಲವು ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮಹಿಳಾ ಲೇಖಕಿ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಷ್ಟೆ ಅವರ ವಸ್ತು ವಿಷಯ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಚಿಂತಕರಾಗಿ, ಶೋಷಿಸುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ, ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನವೋದಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಬರಹಗಾರರಾಗಿ, ಮನಶಾಸ್ತ್ರ

ಪಂಡಿತರಾಗಿ, ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವವರಾಗಿ, ಸಹೃದಯರಾಗಿ, ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯ ಆಚಾರ್ಯರಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತರುವ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಆಶಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದ ನನ್ನದಾಗಿದೆ.

ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾಜದ ಅನಾವರಣ ಮತ್ತು ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃ ಪ್ರದಾನತ್ವವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹ (ಶಿವು–ಜಯಂತಿಯರ) ಮತ್ತು ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ (ಪ್ರಸಾದ್–ಮಾಲತಿ), ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಸಹಮತವಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತರಾದರೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಸಂಬಂಧದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಗಂಡಿನ ಅವಕಾಶವಾದಿತನವನ್ನು ರಾಯರು ಮತ್ತು ಮೋಹನನ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಒಂದು ಅವಕಾಶವಾದಿತನದಿಂದ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲಾಗುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವನೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು, ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥತೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಇದು ಮಾರಕವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕಂಕಣ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯು ಖಚಿತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಲೇಖಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಮತಾಂತರಕ್ಕೆ ಒಲವು ತೋರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಂದು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮತಾಂತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯದಿಂದ ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಕರೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದು ತಮ್ಮದೆ ಆದ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸಿರುವ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇತಿಹಾಸ ಇತ್ಯಾದಿ

ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ನೋವು-ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕತೆಗೆ ಉಪಕಾರಿ ಮನೋಭಾವ ಹೊಂದಿರುವ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಉತ್ತಮ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳು ಅರ್ಹವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿಬಂಧನೆಗೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಓದುಗನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅದು ಏನು ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಒಂದು ಕೃತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಓದುಗರಿರುವರೂ ಅಷ್ಟು ಅರ್ಥಾವತಾರಗಳಿವೆ. ಓದುಗರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅರ್ಥವೊಂದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾದ ಕಥನದ ನೆರವಿನಿಂದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಓದುಗರೊಡನೆ ನಿರಂತರ ಸಂವಾದ ನಡೆದಾಗ ಮಾತ್ರ ಆ ಕೃತಿ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

'ತ್ರಿವೇಣಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ತ್ರಿವೇಣಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಇದಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಕಥಾವಸ್ತು, ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ, ಸನ್ನಿವೇಶ ವರ್ಣನೆ, ನಿರೂಪಣೆ ಶೈಲಿ, ಲೇಖಕರ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜೀವನ ಚಿತ್ರಣ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಸಮಾಜದೊಡಗಿನ ಸಂಬಂಧ, ಮತ್ತು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ–೨

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭ

ತ್ರಿವೇಣಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಅನಸೂಯ ಶಂಕರ್ ರವರು ೦೧–೦೯–೧೯೨೮ ರಂದು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ (ಮಂಡ್ಯ) ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ತಂದೆ ಬಿ.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ, ತಾಯಿ ತಂಗಮ್ಮ, ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲೇ ನಡೆಯಿತು. ಇವರ ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣವು ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಇವರು ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ತುಂಬಾ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಾಗಿದ್ದರು. ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಪದವಿ ವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದುದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಆ ವಿಷಯದ ಓದಿಗೆ ಸಮಯವನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಿದ್ದರು. ೧೯೪೭ ರಲ್ಲಿ ಮನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ **'ಸಿದ್ದನಗೌಡ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ'** ದೊಂದಿಗೆ ಪದವಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದರು. ಇವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಚಾರ್ಯಪುರುಷ, ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ, ಕನ್ನಡದ ಕಣ್ವ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಕಂಠಯ್ಯನವರ ಸೋದರ ಪುತ್ರಿ ಎಂಬುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಚಾರ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಅದು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮನವು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಓದಿದ್ದು ಮನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಆಲೋಚನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಳಮನಸ್ಸಿನ ಹೋಯ್ದೊಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅವರು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಾಗ ಕಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಅಥವಾ ಗದ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿ

ತೊರಲಿಲ್ಲ. ಪದ್ಯವನ್ನು ಅಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು, ಗದ್ಯವಾದರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಈ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬರಹಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿರುವ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅವರ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ನಾವು ಅಭಿನಂದಿಸಲೇಬೇಕು. ಇವರು ಬರೆದಿರುವಂತಹ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಮರೆಯಲಾಗದಂತಹ ಕಾಣಿಕೆ ಎಂದರೆ ಬಹಷಃ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇವರ ಒಂದೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಯು ಒಂದೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಕಂಕಣ, ಅವಳ ಮಗಳು, ಮುಕ್ತಿ, ಶರಪಂಜರದಂತಹ ಸ್ತ್ರೀ ಕೇಂದ್ರಿತ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನೋವುಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬದುಕಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಅನಾರೋಗ್ಯದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ (೩೫ ವರ್ಷಗಳು) ದಿನಾಂಕ ೨೯-೦೩-೧೯೬೩ರಂದು ನಿಧನರಾದರು. ಇವರ ನಿಧನದಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತುಂಬಲಾರದ ನಷ್ಟವಾಯಿತು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ಒಂದೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಒಂದೊಂದು ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸಮನಾದವು. ಅವರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿ ಕೂಗುವ ಶಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗ ತೊಡಗಿದ್ದರು.

ಅವರು ಸ್ತ್ರೀ ಪರವಾದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದರೂ, ಕಟುನುಡಿಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಪುರುಷ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿಂದಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಾನವೀಯ ಗುಣವನ್ನು ನಾವು ಮನಗಾಣಲೇ ಬೇಕು. ಕಲ್ಲಿಂದ ಹೊಡೆದವರಿಗೆ ಕಲ್ಲಿಂದಹೊಡೆಯ ಬಾರದು ಬದಲಾಗಿ ಆ ಕಲ್ಲನ್ನು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅರಿತು ಬಳಸುವಂತೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಪುರುಷ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಲ್ಲಾಗಿ ನೋಡಿದರೂ, ಬಳಕೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಪರ ಬದಲಾವಣೆಯ ಚಿತ್ರಣವಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಾದ 'ಅಪಸ್ವರ' ಮತ್ತು 'ಅಪಜಯ' ಗಳನ್ನು

ಎಸ್.ಎಂ.ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗೆ 'ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಪ್ತಕ್' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಯಾದ 'ಶರಪಂಜರ'ವನ್ನು' ಮೀರಾ ನರ್ವೆಕರ್ ಎಂಬುವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗೆ " The Mad Woman" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣು' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಶರ್ವಾಣಿಯವರು ತೆಲುಗಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

೧. ಶರಪಂಜರ

೨. ಮುಕ್ತಿ

೩. ಹೂವು–ಹಣ್ಣು

೪. ಕಾಶಿಯಾತ್ರೆ

೫. ದೂರದ ಬೆಟ್ಟ

೬. ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣು

೭. ಬಾನು ಬೆಳಗಿತು

೮. ಸೋತು ಗೆದ್ದವಳು

೯. ಹೃದಯ ಗೀತೆ

೧೦. ಕೀಲು ಗೊಂಬೆ.

೧೧. ಅಪಸ್ವರ

೧೨. ಅಪಜಯ

೧೩. ತಾವರೆಕೊಳ

೧೪. ಕಂಕಣ

೧೫. ಮುಚ್ಚಿದ ಬಾಗಿಲು

೧೬. ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ

೧೭. ಅವಳ ಮನೆ

೧೮. ವಸಂತ ಗಾನ

೧೯. ಅವಳ ಮಗಳು

೨೦. ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ.

ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು

೧. ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮಗು

೨. ಎರಡು ಮನಸ್ಸು

೩. ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಈ ೫ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಚಲನ ಚಿತ್ರವಾಗಿವೆ.

೧. ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ (೧೯೬೮)

೨. ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ (೧೯೭೦)

೩. ಶರಪಂಜರ (೧೯೭೧)

೪. ಮುಕ್ತಿ

೫. ಹೂವು-ಹಣ್ಣು (೧೯೯೩)

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ 'ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣು' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಚಲನ ಚಿತ್ರವನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕಣಗಾಲರು ಬಯಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾಡದೆ ಮಲೆಯಾಳಂನಲ್ಲಿ 'ಪೂಚಕಣ್ಣಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಮುಂದಾಗಿದ್ದರೂ, ಮನೆಯ ವಾತಾವರಣ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ್ದರೂ ಪುರುಷ ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಬರಹದ ಮೂಲಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯ ವಿಚಾರವೆ ಆಗಿತ್ತು. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಂದು ಪ್ರೌಢವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ದಿಗ್ಗಜರ ನಡುವೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವೊಂದನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಮತ್ತು ದಿಗ್ಗಜರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ, ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ವಿಷಯ ಸ್ತ್ರೀ ಪರವಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಶೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಗೆಯನ್ನು ಸವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಕೌಟುಂಬಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಆಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಕನ್ನಡ ಬರವಣಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹು ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರೆನಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು ರವರನ್ನು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆ, ಜಾನಪದ ಸೊಗಡನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯ ಬರೆದಂತಹ ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭೂಯಿಷ್ಠವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ

ಭಾರತ ಸಿಂಧೂ ರಶ್ಮಿಯನ್ನು ಬರೆದ ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ್‌ರನ್ನು, ಕಡಲತೀರ ಭಾರ್ಗವ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಅ.ನ.ಕೃ ರವರನ್ನು, ದೇ.ಜ.ಗೌ. ರವರನ್ನು ಎದುರಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರದ್ದೇ ಕಾರುಬಾರಾಗಿದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ ಅವರ ಧೀಮಂತತನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರು ತಲೆಬಾಗಲೇಬೇಕು. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ೧೯೫೦-೬೨ರ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೊಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಿದವರೆಂದರೆ ತ್ರಿವೇಣಿ ಒಬ್ಬರೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಕನ್ನಡ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸಗನ್ನಡವು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಹಳಗನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಧಾರಿತ ಕಾವ್ಯಗಳು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ಪ್ರೌಢರೆಂದು, ಬುದ್ಧಿವಂತರು, ಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಸಂದರ್ಭ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪಡೆದು ಸಮಾಜದ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಹೆಸರು-ಹುದ್ದೆಗೆ ಆಸೆ ಪಡದೆ ಸ್ತ್ರೀ-ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಎಲ್ಲೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಮೌನವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದರು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿ ಸಾಯಿಸುತೆ, ಎಂ.ಕೆ.ಇಂದಿರಾ, ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮ್ಮರವರು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತರಾದರೂ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂವರು ಲೇಖಕಿಯರು ಅಂದು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತರಾದರೂ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರಷ್ಟು ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಲಾರದೆ ಹೋದರು ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ಶಕ್ತಿ ಇಡೀ ಸಮೂಹವನ್ನೇ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವಷ್ಟು ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿತು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೩

ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕೊಡುಗೆ

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬಹುಪಾಲು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮಧ್ಯಮೋತ್ತರ ವರ್ಗಗಳ ಸಂಸಾರದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ ನಗರದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದ ಸುಧಾರಣೆ, ಸ್ತ್ರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿಚಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ , ವಿಧವಾವಿವಾಹ–ಮೊದಲಾದುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದ ಅನೀತಿ, ಅನ್ಯಾಯ, ಕ್ರೂರವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಬಡತನ, ಅಜ್ಞಾನ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಷಣೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೊಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ನೀತಿ, ಗಂಡಿಗೊಂದು ನೀತಿ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಿಡಿದೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ, ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಇವರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅ.ನ.ಕೃ, ಕಾರಂತರು, ಚದುರಂಗರು, ಪ್ರೇಮಚಂದ್‌ರ್, ತ.ರಾ.ಸುರವರ ದಟ್ಟವಾದ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿನ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಕಲಿತವರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದಿರುವುದುನ್ನು ನಿರ್ಭವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸಿದ್ದವಾದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಸಾಗುವ ಕಥನ ಮಾರ್ಗ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರದು. ಚುರುಕಿನ, ಲವಲವಿಕೆಯ ಸಂಭಾಷಣೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಜೀವಾಳ, ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ನಗರದ ಸುಶ್ಷಿಕತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅವರು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೃತಿಗಳು ಓದುಗರಿಗೆ ಆತ್ಮೀಯವಾದವು.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಥೆ, ನಾಟಕ, ಕಾವ್ಯ, ಜಾನಪದ ಮೊದಲಾದ ಹೊಸ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ಗುಣ – ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು, ಆಶಯಗಳನ್ನು, ಶೈಲಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ, ಸವಿವರವಾಗಿ, ಕಲಾತ್ಮಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಜನಪ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾರವೇ 'ಕಾದಂಬರಿ' ಬದುಕಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಅತೀಸೂಕ್ಷ್ಮ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮರಾದ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಆಶಯಕ್ಕೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರ ಯೋಚನೆಯಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವರ ಬರಹ ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣಾ ಶೈಲಿ ಸರಳ, ನೇರ ವಿಧಾನದ ಜೊತೆಗೆ ವಕ್ರೋಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಾದ ಹೂವು ಹಣ್ಣು, ಅಪಸ್ವರ, ಅಪಜಯ, ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತ್ರೀವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದುದ್ದಕ್ಕು ಪುರುಷ ಸಮಾಜವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತರಾದರೂ ಎಂದೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಟೀಕೆ, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬರೆದವರಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಪುರುಷ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿನ ಉಸಿರಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಜೀವನದ ಅಮೂಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರು ಸುಮಾರು ದಶಕಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಕ್ರೀಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಟೀಕಾ ಪ್ರವಾಹವೇ ಹರಿದುಬಂದಿತು. ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೊಬ್ಬಳು ಕಾದಂಬರಿಯಂತಹ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಏನೆಲ್ಲಾ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಲೇವಡಿ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಲೇಖಕರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರು. ಅಂದಿನ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲೇ ಕಾದಂಬರಿ ಬ್ರಹ್ಮರೆನಿಸಿದ ಅ.ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರಂತ ಧೀಮಂತರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವು ಪುರಾಣ, ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿನ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸುಧೀರ್ಘವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಈ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ–ಪುರುಷರ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡರು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಪುರುಷರು ಹೇಗೆಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀ–ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ತಪ್ಪೇ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಸಮಾಜ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಪುರುಷನ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿಲ್ಲದ ಸ್ತ್ರೀ ಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವುದು ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಪುರುಷರು ಏನೇ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರು ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದ ಲೇಖಕರು ಧಾರ್ಮಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಅಸಾಹಯಕತೆಯನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

"ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಗಂಡೂ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.

ದೈವ ಸೃಷ್ಟೀಲಿ ಇದೊಂದು ಕ್ಷಮಿಸೋದಕ್ಕಾಗೋದಿಲ್ಲ ದೇವರು ಪಕ್ಷಪಾತಿ"

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ಪಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಪುರುಷನು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಗಂಡು ಮಗುವೇ ಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಡ ತರುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಲೇಖಕರು "ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳೀನ ಭೂಮೀಲಿ ನೆಟ್ಟಿ ಗುಲಾಬಿ ಹೂ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುವುದು ಸರಿಯೇ" ಎಂದು ಪುರುಷ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದೇವರು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪುರುಷನು ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಪರಿಯನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಗುಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಸ್ವಭಾತಃ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡನೆ ಹೊರತು ದೇವರು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಭಾವತಃ ಕೋಮಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಹೃದಯದವಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳು ಕೂಡ ದೈವದ ಉಡುಗೊರೆಯಿಂದ ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ

ಪ್ರೀತ್ಯಾಧಾರಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಭಾವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ. ದೇವರು, ಧರ್ಮದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುವುದು, ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ ಸಂದೇಶವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಕೀಲು ಗೊಂಬೆಯ ಮಧುರಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವನಾಥರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಠಿಣದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹ ಅನುಭವಿಸುತಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಡನು ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದರೆ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರದೆ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಅವಳು ವಿಧವೆ ಬಾಳನ್ನು ಬಾಳಬೇಕಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಕಠಿಣ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ತಂದು ಪರಿವರ್ತಿಸಿಲೇ ಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಮೂಲಕ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಆ ಯೋಜನೆ ಇಂದು ನನಸಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕಠಿಣತೆಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ–ಪುರುಷರಲ್ಲಿ, ಸ್ತ್ರೀ–ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡುವೆ ಸ್ವಜಾತಿ ಮತ್ತು ವಿಜಾತಿಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಅಂತರ ಕಾಯ್ದು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಸಿಗಬೇಕೆಂದು ಸಮಾಜವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು.

ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ವಿರೋಧಿಸಿ ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಮಾರಕವಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಕೀಲುಗೊಂಬೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಸೀತಮ್ಮಳು ಮದುವೆಯಾದಾಗ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು ಆಕೆ ಇನ್ನು ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಶಿಕ್ಷಕ ನರಸಿಂಹಯ್ಯನು ದೊಡ್ಡವಳಾಗದ ಸೀತಾಳನ್ನು ತವರುಮನೆಯಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದನು. ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಸೀತಾಳನ್ನು ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪುರುಷ ಸಮಾಜವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮರೆಯಲಾರದ ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬರಹಗಾರರಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ನಡುವೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹದ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಬದಲಾವಣೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿ ಎಂಬ ದೀರ್ಘ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಧೃತಿಗೆಡದೆ ತಮ್ಮ ಅಶಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಉಗಮವಾಯಿತು, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಎಂದು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿತೋ ಅಲ್ಲಿಂದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಬರೆದಿದ್ದು ತುಂಬಾ ವಿರಳ ಆದರೆ ಅದೇ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾವ್ಯ ಛಂದಸ್ಸು, ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಪುರುಷರ ವಿರುದ್ಧ ಬರೆಯದೇ, ಪರವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾ: ಸಂಚಿಹೊನ್ನಮ್ಮಳ ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮ. ಅದೇ ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಸ್ತು ವಿಷಯದ ಅಂತರ ಹೇಗಿತ್ತೆಂದರೆ "ಅಟ್ಟದ ಮೇಲಿಂದ ನಿಂತು ಹಳ್ಳವನ್ನು ನೋಡಿದಂತೆ" ಎಂದು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ಧ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ವಿರುದ್ಧ ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸದೆ ಮೌನವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಸಿ ಮೂಡಿಸಲು ಕಾರಣರಾದ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಭಿನಂದನೆಗೆ ಅರ್ಹರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಾದ ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗದಲ್ಲಿನ ಮಾಲತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕಂಕಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ರಮಾಳ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಕಸ್ತೂರಿಯಂತ ಸುಂದರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧತೆಯ ಚಿತ್ರಣ, ಅವಳ ಮಗಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಭವಾನಿ ಪಾತ್ರದ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು, ಕೀಲುಗೊಂಬೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ಸೀತಮ್ಮನ ಅನಾಥ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮಧುರಾಳಲ್ಲಿನ ಧೈರ್ಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿವಿಧ ಸ್ತರಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಬರೆಯಲಾರರು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹುಷಃ ಬರದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಮೌಲ್ಯಯುತ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವು ಬೆಳೆದು, ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ಓದುಗರನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಡೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿದರು ಮಹಿಳೆಯರು ಕಾದಂಬರಿಯಂತಹ ಧೀರ್ಘ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬಹುದೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಸ್ತ್ರೀ ಪಕ್ಷಪಾತಿ, ಪುರುಷದ್ವೇಷಿ; ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಹುಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅನ್ಯಾಯ, ಅನೀತಿ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ–ಪುರುಷರೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಅವರು ಖಂಡಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು, ಬದುಕಿನ ರಥದ ಎರಡು ಗಾಲಿಗಳು ಸರಿಸಮವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಬದುಕು ಸುಂದರವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆಂಬದು ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ 'ಹೆಣ್ಣು ಎನು ಬರೀತ್ತಾಳೆ' ಎಂಬ ತಾತ್ಸಾರದ ಭಾವನೆ ಇದ್ದ ಪರಿಸರದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಜನಪ್ರಿಯರಾದ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಗೌರವಯುತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು. ತಾವುಗಳಿಸಿದ ಸೀಮಿತ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಚೊಕ್ಕದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತರೆದಿಟ್ಟರು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಸೃಜನಶಕ್ತಿ ಹೊಸ ಎತ್ತರಕ್ಕೇರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರು ತೀರಿಕೊಂಡರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಸರಳವಾಗಿ, ಸೀಮಿತ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಇವು ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಕೆಲವು ಲೋಪ ದೋಷಗಳು.

ತ್ರಿವೇಣಿ ಬರಹದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಬರಹಗಾರ್ತಿಯವರು ಈಗ ಇದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಬರಹಗಾರ್ತಿಯರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾದ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಕಾದಂಬರಿ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತಂದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿವೆ. ಅವರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು, ಪಾತ್ರಗಳು ಓದುಗರ ಮನದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಇವರ ಕೃತಿಗಳು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಇವರು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಓದುಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಫಲರಾಗಿದ್ದು ಓದುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಅಂದು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಕೊಡಿಗಿನ ಗೌರಮ್ಮ ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿಯರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಹೆಸರು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ವಾದರೂ ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ದುಡಿದ ಇತರ ಮಹಿಳಾ ಬರಹಗಾರ್ತಿಯರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರದು ತೀರಾ ಬೌದ್ಧಿಕ ಬರವಣಿಗೆಯಾದ ಕಾರಣ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಜ್ಞಾನದ ಅರಿವಿಗೆ ನಿಲುಕದಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಕಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳಾ ಬರಹಗಾರ್ತಿಯರು ಒಳಮನಸ್ಸಿನ ಹೊಯ್ದಾಟವನ್ನು ತುಮುಲಾಟದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಹಿನ್ನಡೆ–ಮುನ್ನಡೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆ ತೋರಿ, ಹೊಸ ಅಲೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಹೊಸ ಪ್ರಕಾರವೊಂದನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಾಕಾರವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ಅವರನ್ನು ನಾವು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರನ್ನು ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಲೇಖಕಿ' ಜನಪ್ರಿಯ ಲೇಖಕಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗಿರುವ ಗೌರವಯುತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ–೪

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆ

ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು. ವೇದಗಳ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಪನೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿರುವುದೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯು ಒಬ್ಬ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಜ್ಞಾನದ ಶಾಲೆಯಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಭಾರತವು ವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಗುರುಗಳು ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಒಂದು ಕುಟುಂಬವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸುವ* 'ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ'ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನುಡಿದಿದ್ದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಬಹುಷಃ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಮತಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒಡಕು ಉಂಟಾಗಿರುವಂತೆ, ಲಿಂಗಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಡಕನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಮಾಪಕನೂ ಆಗಿರುವ ಪುರುಷ ತನ್ನ ಆಶಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಹಿಳಾ ವರ್ಗವನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲೇಖಕರು ಯಾವಾಗಲೂ ಶೋಷಿತ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ವರ್ಗಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಬಾಳುವ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ನಡುವೆ ಕಂಡುಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಹಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟರು. ಲೇಖಕರು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ' ಕೃತಿಯ ರಾಜಮ್ಮಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ. ಕೃತಿ - ಮಹಿಳಾ ಸಾಮಾಜಿಕತೆ
ಲೇ - ಜ್ಯೋತಿ ಹಿರೇಕುಂಬಾರ
ಪ್ರ - ಕ.ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ.
ಪು - ೧

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಅರಿವು ನಮಗಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಪುರುಷ ಸಮಾಜವು ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಗೌರವ, ಭಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ತಿಳಿಯಾದ ಮೈಬಣ್ಣ, ಎಳೆಯ ಮಗುವಿಗಿರುವಂತಹ ನಗು, ಮುಗ್ಧ ಮುಖ, ಕೆನ್ನೆ ತುಂಬಾ ಅರಿಶಿನ, ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಅಗಲವಾದ ಅಡ್ಡ ಕುಂಕುಮ, ತಲೆಯ ತುಂಬಾ ಹೂ, ಮೈ ತುಂಬಾ ಸೆರಗು, ಎರಡು ಕೈಗಳಿಗೂ ಹಸಿರು ಗಾಜಿನ ಬಳೆಗಳು, ಕಾಲಂದಿಗೆ, ಬಂಗಾರದ ಬಂದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳಾಗಿದ್ದು, (ಮುತ್ತೈದೆ) ಕುಟುಂಬದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತನು-ಮನವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಅಲಂಕಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗಂಡಿನ ಮನಸ್ಸನ್ನು (ತಣಿಸಲು) ಸಂತೋಷಪಡಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದವೆ ಹೊರತು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ, ಅವರ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಸವಿವರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ (ರಾಜಮ್ಮ ಮತ್ತು ರಾಯರು) ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ಸಮಾರಸ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವೊಂದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ರಹಸ್ಯಗಳಿರಬಾರದು, ಹಾಲು-ಜೇನು ಒಂದುಗೂಡಿ ಒಂದು ಹೊಸ ರುಚಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು 'ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ರಾಜಮ್ಮಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಸಂದರ್ಭ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು ೪೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ರಾಜಮ್ಮಳನ್ನು ಬಾಳ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಕ್ರಯಿಸಿದ ರಾಯರಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು ರಾಜಮ್ಮ ಎಂಬುದೇ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀ ಕೇವಲ ಗಂಡಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ಭೋಗದ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆಯೇ ಹೊರತು ಅವಳಿಗೂ ಮನಸ್ಸೊಂದಿದೆ, ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಷ್ಟೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಲಿಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದೇ ಜಾತಿಯಿರಲಿ, ಯಾವುದೇ ವರ್ಗವಿರಲಿ ಮನುಷ್ಯ-ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗಿದ್ದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಲಿಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಲೇಖಕರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಬೇಕು ಎಂದು ಪುರುಷ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲಿಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ದುಡಿಯುವಂತೆಯೂ, ಪುರುಷ ಹೊರಗಡೆ ದುಡಿಯುವಂತೆಯೂ ಪರಸ್ಪರ ಮೌಖಿಕ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

'ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ರಾಯರಿಗೆ ೬೦ ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ್ದು, ವಕೀಲಿ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದು ಮನೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಗುರುತಿಸಿದ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ವಯಸ್ಸಾದರೂ ತಾನಿನ್ನೂ ತರುಣ, ತಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಹಠದಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ತಾಯಿ ಅಥವಾ ಮಗನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೆ ತನ್ನನ್ನು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಭಯವು ರಾಯರಲ್ಲಿ ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ರಾಯರು ತಮ್ಮತನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು, ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಾವೇ ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹೊಸ ದಾರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಯರದು ಎಂತಹ ಹಠಮಾರಿ ಧೋರಣೆ ಎನ್ನುತ್ತ ಲೇಖಕರು ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆ ತುಂಬಾ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನವೆಂದರೆ 'ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಯರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ರಾಜಮ್ಮಳು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತು ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅವರ ಮಾತುಗಳು

ರಾಯರ ಕಿವಿಯನ್ನು ತಲುಪದ ಕಾರಣ ರಾಜಮ್ಮಳ ಮೇಲೆರಗುತ್ತಾ "ಏನದು ಗುಟ್ಟಿನ ವಿಚಾರವೆಂದು ಗುಡುಗಿದರು, ಯಾರಂತೆ ಅವನು? ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕಿದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ನೀನು ಬಾಗಿಲು...........? ಎಂದು ಅನುಮಾನಿಸಿ, ಅವಮಾನಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವೇನೆಂದರೆ ರಾಯರಿಗೆ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ರಾಜಮ್ಮಳೊಂದಿಗೆ ಸುಮಾರು ೪೦ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬಾಳ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ಜೀವನ ಕ್ರಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಿದ್ದರೂ ರಾಜಮ್ಮಳ ನಡತೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅನುಮಾನಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ಅವಹೇಳನ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಂದಿಸಿದ್ದು ಖಂಡನೀಯವೇ ಸರಿ. ಇವರಿಬ್ಬರ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷವೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸಹನಾಮೂರ್ತಿಯಾದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಸಂಘರ್ಷದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟ ಬಗೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಲೇಖಕರು ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಆಶಯವನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಯರನ್ನು ಕಕ್ಷಿದಾರನೊಬ್ಬ ಸಂದಿಸಿ ಕೇಸಿನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಿಚಾರದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಯರೆ ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ರಾಯರು ಎಂಟಿರಬಹುದು ಎಂದು ಹಾರಿಕೆಯ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಮಕ್ಕಳು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಮರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದ ಕಕ್ಷಿದಾರ. ರಾಯರು ಒಬ್ಬ ಡಾಕ್ಟ್ರು, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವಕೀಲ, ಕೊನೆಯವನು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಎಂದರು. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ, ರಾಯರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟೆಂಬುದೇ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವೃತ್ತಿಯೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಮಗನೆಂದು ಹೇಳುವ ಅವರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ?. ಹಾಗಾದರೆ ಇವರು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನು ಎಂದು ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಗರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಪುರುಷನಿಗೆ ತನ್ನ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೃತಿ ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಜಮ್ಮ ರಾಯರನ್ನು ನಮಗೆ ಮಕ್ಕಳೆಷ್ಟು

ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ರಾಯರು ಮಾಧವ, ಕೇಶವ, ಶಿವ, ಅನಂತು, ಎಂದಾಗ ರಾಜಮ್ಮ ರಾಯರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಂಡು ಅನಂತು ನಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಗನಲ್ಲವೆ ಎಂದಳು. ಆಗ ರಾಯರು "ಮಗನೇನು, ಮೊಮ್ಮಗನೇನು ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ" ಎಂದರು. ರಾಜಮ್ಮಳು ಮನದಲ್ಲಂದುಕೊಂಡಳು "ಗಂಡು ಜಾತಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತೆ". ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಾಗುವುದೇನೆಂದರೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಮತ್ತು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ರಾಯರು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಗಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರಿದ್ದು ಅವರಿಂದ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ, ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಲಿಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಪರಿಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಬರಹದ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗಂಡಸು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕರು 'ಕಂಕಣ' ಕೃತಿಯೊಳಗೆ ಅಲಂಕಾರಮಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾವೇರಿಯು ತನ್ನ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಮೆಚ್ಚುವ ಗಂಡಸು ಹುಲಿಯಂತೆ ಕ್ರೂರನಾಗಿರಬೇಕು, ತೋಳನಂತೆ ಹಸಿವುಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕು, ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಸುಂದರನಾಗಿರಬೇಕು, ಮೊಲದಂತೆ ಸಾಧುವಾಗಿರಬೇಕು, ಸಲಗದಂತೆ ಪುಂಡನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖಾಂಶವೇನೆಂದರೆ ಗಂಡಸು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಸಂದರ್ಭಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಲಗದಂತೆ ಪುಂಡನಾಗಿ, ಹುಲಿಯಂತೆ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಎಂದು ಅಲಂಕಾರಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ತ್ರೀ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮುಂದಾದಾಗ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆ ಬಹಳ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಹಳ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದದ್ದು. ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವೃತ್ತಿಯಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ವರ್ಣ(ಬಣ್ಣ)ದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ವರ್ಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ

ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. "ವೇದವಲ್ಲಿ ಐಯ್ಯಾಂಗಾರ್ಯರ ಹುಡುಗಿಯಾದರೂ ಕಡುಕಪ್ಪು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೆಬ್ಬಾರ್ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರ ಹುಡುಗಿಯರು ರೂಪವತಿಯಾಗಿ ಇರುತ್ತಾರೆ." ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವೇದವಲ್ಲಿ ಅಪವಾದವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ವರ್ಣದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಗಳು ನಡೆದು ಜನಾಂಗೀಯ ನಿಂದನೆ ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಅಪಚಾರವೆಂದು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯರು ಮತ್ತು ಕರಿಯರು ಎಂಬ ವರ್ಗಗಳಿದ್ದು ಕರಿಯರು ಹೆಚ್ಚು ನಿಂದನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ನಿಂತ ನೆಲ್ಸನ್ ಮಂಡೇಲಾ (ಕಪ್ಪು ಜನಾಂಗದವರು) ಅವರು ಆ ದೇಶದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು ಎಂಬುದು ಈಗ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಮಾನವನ ದೇಹದ ಬಣ್ಣವೇ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಅಲ್ಲ. ಬಣ್ಣಕ್ಕಿಂತ ಮಾನವತೆ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ ದೊಡ್ಡದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವೇದವಲ್ಲಿಯ ದೇಹದ ಬಣ್ಣದ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕರು ವರ್ಣಪದ್ಧತಿ ಆಚರಣೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಈ ಆರಚಣಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾ ಆಕೆಯ ಆದರ್ಶ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಮೈ ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಭರಣ ಪ್ರಿಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳಿಗೆ ಸಮಯವನ್ನು ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ವೇದವಲ್ಲಿಯ ದೇಹದ ಬಣ್ಣ ಕಡು ಕಪ್ಪಾದರೂ ತನ್ನ ದೇಹಸಿರಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತಹ ಉಡುಪು, ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಡುವ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ವೇದವಲ್ಲಿ ಸೀಳು ಕಾಲಿನ ಜಡೆ, ವಜ್ರದೋಲೆ, ವಜ್ರದ ಮೂಗುಬಟ್ಟು, ಮೂರು ಜೊತೆ ಚಿನ್ನದ ಬಳೆಗಳು, ಧರ್ಮಾವರಂ ಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟು ರಮಾ ಮನೆಗೆ ಆಗಿಂದಾಗೆ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇದನ್ನು ರಮಾಳ ತಾಯಿ ತಾಯಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನದಲ್ಲೇ ಆ ಆಭರಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ರಮಾ ಮೇಲಿರುವಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ರಮಾ ಮತ್ತು ತಾಯಮ್ಮರಿಬ್ಬರೂ ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ದುಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಉಡುಗೆ, ತೊಡುಗೆಯ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಮೋಹವೇನೂ ಕಡಿಮೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆಸೆ ಮತ್ತು ಅಭಿರುಚಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವಯಸ್ಸು, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯಗಳು

ಗೌಣವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವೇದವಲ್ಲಿ, ರಮಾ ಮತ್ತು ತಾಯಮ್ಮರ ಸಂಬಂಧದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡದೆ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ನಂಬಿಕೂರುವುದು ಎಷ್ಟು ತಪ್ಪೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ನಮ್ಮದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಖುಷಿ ಪಡುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಣ್ಣೇ ವೈರಿ' ಎಂಬುದು ಜಾನಪದದ ಒಂದು ನಾಣ್ಣುಡಿ ಅದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುವಂತಹ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಕಂಕಣ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಸನ್ನಿವೇಶದೊಂದಿಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೆಳತಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಅಂತಿಮ ಬಿ.ಎ.ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕೊನೆಯ ದಿನದಂದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆದು ಹೊರ ಬಂದು ಪರಸ್ಪರ ಸಮಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೊಬ್ಬಳಾದ ವೇದವಲ್ಲಿ ಆಂತ್ರಪಾಲಜಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ೪೦ ಪುಟಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಉತ್ತರಿಸಿರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸುಶೀಲ 'ನೀನು ಎದ್ದು ಎದ್ದು ಪೇಪರ್ ತಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿದು ಹೋಯಿತು' ಎಂದಳು. ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ವೇದವಲ್ಲಿ ಯಾರಪ್ಪನ ಮನೆಗಂಟು, ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆ ಕಾಸೂಂತ ಒಂದು ಪೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ ಅಷ್ಟೆ ಎಂದಳು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಹಾಲು ಕುಡಿದಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಅಷ್ಟೇನೆ ಅಮ್ಮಾವರ ಗುಟ್ಟು! ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟಿದ್ದೆ.- ಮೇಷ್ಟ್ರೇ ನಮಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ಇವಳು ಹೇಗೆ ಪುಟಗಟ್ಟಲೇ ಬರೀತಿದ್ದಾಳೇಂತ. ಸರಿ ಸರಿ ಈಗ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಒಬ್ಬರ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಖುಷಿಪಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಲು ಇತರರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವುಗಳು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಿಬ್ಬರು ಸಮಾನರು. ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತವು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವಾದ ಕಾರಣ ಸಹಜವಾಗಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವರಾದ ನಾವು ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯವರು. ಉಳಿದಂತೆ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮ ಅಧೀನರೆಂದು ಸ್ವಭಾತಃ ತಮಗೆ ತಾನೇ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ತನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಎದುರಾಡಬಾರದು ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಹೆಚ್ಚು

ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ 'ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿದರ್ಶನವಿದೆ. ರಾಯರ ಪತ್ನಿ ರಾಜಮ್ಮಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಜ್ವರ. ಉಷಾರಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಷಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಳ್ಗಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಹಬ್ಬುತ್ತದೆ. ಗಂಡನಾದ ರಾಯರು ರಾಜಮ್ಮಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನೀನು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊ ನಾನು ಕಾಫಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಹೋಗಿ, ಲೇ ರಾಜಿ ಇದ್ದಿಲೆಲ್ಲೇ?, ಲೇ ರಾಜೀ ಒಲೆ ಹತ್ತಿಸುವುದು ಹೇಗೆ, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಲೇನೆ ರಾಜೀ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯೇ ರಾಜಮ್ಮನ ಬಳಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದ ಸೊಸೆ ಕಮಲ ತಮ್ಮ ರೂಮಿನಿಂದಲೇ ವಿದ್ಯುತ್ ಒಲೆಯಿಂದ ಕಾಫಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅತ್ತೆ ರಾಜಮ್ಮರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ರಾಯರಿಗೂ ಒಂದು ಲೋಟ ಕಾಫಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಯರು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು "ತಾವು ಜ್ವರದಿಂದ ಮಲಗಿದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ತನ್ನ ಖಾಯಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ಜ್ವರ, ಅಪ್ಪನಿಗಾ? ಸರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಾತ್ಸಾರ" ಎಂದು ರಾಯರು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮುನಿದುಕೊಂಡರು.

ಈ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭವೊಂದನ್ನು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತರಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಕುಟುಂಬವೂ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಸಮಾಜವಿದ್ದಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ, ಎಲ್ಲವೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪುರುಷನಾದವನು ಸಮಾಜವನ್ನು ದೂರದಿಂದ ನಿಂತುನೋಡಿ, ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲೇ ಇದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಾಂಸಾರಿಕವಾಗಿ ತೀರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಆಕೆಯ ಕಷ್ಟ ಸುಖವನ್ನು ಬೇಗ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಸಂಗತಿ ಪುರುಷನಿಗೆ ಅರಿಯದೆ ಅದೊಂದು ಅಪರಾಧವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಲೇಖಕರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ಚಿಂತಿಸಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವೊಂದನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮುಪ್ಪು ಎಂಬುದು ಮಾನವನ ಜೀವನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಭಾಗ, ಅದು ಖಾಯಿಲೆಯಲ್ಲ ವಯಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಹಜವಾಗಿ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ

ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, 'ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ' ಕೃತಿಯ ರಾಯರು ತಮ್ಮ ಮುಪ್ಪನ್ನು ಖಾಯಿಲೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆಯುವವರ ಹಾಗೆ ಮಗನಾದ ಮಾಧವನಲ್ಲಿ ದುಂಬಾಲು ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾಧವನು ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯನಾಗಿದ್ದು ಇದು ಮಾನವನ ಜೀವನ ಕ್ರಮದ ಒಂದು ಭಾಗವೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ರಾಯರು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ವೈದ್ಯನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನು ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಇತರ ರೋಗಿಗಳ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತನಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸೊಸೆಯ ಹತ್ತಿರ ಮಗನನ್ನು ಕುರಿತು "ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವವರೆಗೆ ತಾನೇ ಏಣಿ ಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಏಣಿಯನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದ ಸಮಾಚಾರವೆಂದು" ಮೂದಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಯರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಬಹುತೇಕ ಭಾರತೀಯ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಿತ್ರಣವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರೂ ತಮ್ಮ ವಯಸ್ಸಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಇತರರಿಗೆ ತಾವು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು ಎಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಪ್ಪು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಹಿರಿಯರು ಮಕ್ಕಳಾಗುವುದನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ಹಿರಿಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಲೇಖಕರ ಮತ್ತೊಂದು ಆಶಯವೇ ಆಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರ ವಿನ್ಯಾಸವೂ ಅವರ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೊಂದು ಎಂದು ಲೇಖಕರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ವರ್ಗಭಾವನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಹಜವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದು, ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿದ್ದು, ಸಮಾಜದ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಆಹಾರ ಕ್ರಮವು ಸಸ್ಯಹಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ರಾಯರು (ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ) ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕರು, ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ವೈದ್ಯರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ ಅವರು ಮೀನಿನ ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಣಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೀಯಿಸಿ ಸಾಣೆಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ತೇಯಿದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ ಕಣ್ಣು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮನೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡು

ಖುಷಿ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ರಾಯರ ಪತ್ನಿ ಏನಂದಿರಿ, ಮೀನಿನ ತಲೆಯೇ? ಅದನ್ನು ಅಂಜನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ, ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು ನೀವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಎಂದರು. ಮುಂದುವರೆದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಮೀನಿನ ತಲೆ, ಮೊಸಳೆಯ ಬಾಲ ಏನುಬೇಕಾದರೂ ತಿನ್ನಿ ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಿದರು. ರಾಯರು ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗಿ ಮೀನಿನ ಅಂಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಓಡಾಡತೊಡಗಿದರು. ಈ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಲೇಖಕರು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಒಪ್ಪಿದ ಸಮಾಜ, ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯನು ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೇಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾಂಸಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಇತರ ವರ್ಗವನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿ? ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಉಡುಗೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಮೀನಿನ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ರಾಯರನ್ನು ಜಾತಿಕೆಟ್ಟವರೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಆಚರಿಸೇಕು. ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ನಾವು ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಪರಸ್ಪರ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುವ ಕಲೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಯರು ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ರೂಮಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತುಳಸಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ತುಳಸಿ ಗಿಡಗಳಿಂದ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿ ತುಂಬಾ ಆರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಕ್ಯಾರೆಟ್ ತಿನ್ನುವ ವೈದ್ಯರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ರಾಯರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹಿಂದಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾರೆಟ್ ಬೆಳೆಯಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಪ್ರಯೋಗಿಕವಾಗಿ ವಿಫಲವಾದದ್ದು ಹಳೆಯ ಕಥೆ. ರಾಯರು ೬೦ ವರ್ಷದ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ತರುಣನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಯಾರೇ ಆದರೂ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು (ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ). ಹಾಗೆಯೇ ರಾಯರು ತಮ್ಮ ದೇಹದ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಪತ್ನಿ ರಾಜಮ್ಮ, ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮುಂದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು.

ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಎಷ್ಟೇ ದುಡಿದರು ಅದು ದುಡಿಮೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ತವ್ಯದ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲೂ ಸುಮಾರು ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ೧೨ ರಿಂದ ೧೪ ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ದುಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟು ದುಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕಡೆ ಪುರುಷರು ಗಮನಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ರಾಜಮ್ಮಳ ಸಾವಿನ ಸತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಲೇಖಕರು ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ತಂದೆ-ಮಕ್ಕಳ ಮಧ್ಯೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಗಾಧವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪರಸ್ಪರ ಮನಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡಿ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ರಾಯರು ಮತ್ತು ಮಾಧವರಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ದಿನ ರಾಯರು ಸಿಹಿಮೂತ್ರ ರೋಗವಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಮುಸುಕು ಹೊದ್ದು ಮಲಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಅದನ್ನು ರಾಜರೋಗವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಸಂಕಟ ಪಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಗ ಮಾಧವನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತಂದೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು ತಂದೆಯು ಸಿಹಿಮೂತ್ರ ರೋಗವಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಾಧವನು ಅಷ್ಟೇ ತಾನೆ ಎಂದು ನಗುತ್ತಾನೆ. ವೈದ್ಯನಾದ ಮಾಧವನಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಖಾಯಿಲೆ ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವಂತಹದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಧೈರ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ ರಾಯರು ತನ್ನ ನೋಡಿ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ "ಹಣ್ಣೆಲೆ ಉದುರುವಾಗ ಚಿಗುರೆಲೆ ನಗುತ್ತದೆಯಂತೆ" ಎಂದರು. ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಮಗ ಮಾಧವನು ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರೆ ಚಿಗುರಲೆಗಳ ಗತಿಯೇನು? ಎಂದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದನು. ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂತಹದೆಂದರೆ ತಂದೆ-ಮಗ ಇಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಆಶ್ರಿತರಾಗಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರೀತ್ಯಾಧಾರಗಳು ತಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಗಲಿ ಎಂದು ನೆಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆ-ಮಗನ ಸಂಬಂಧ ಮೂಲಕ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ೪೦ ರಿಂದ ೫೦ ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ ಎಲ್ಲಾ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಈ ಖಾಯಿಲೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹೆದರದೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆದು ಎಂದಿನಂತೆ ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಿಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಲೇಖಕರು

ಅಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಯಾನಕ ಖಾಯಿಲೆ ಎಂದು ಹೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರಿ ಯಾವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ರಾಯರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತುಂಬಾ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೂ ಜನ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಖಾಯಿಲೆ ಬಗೆಗಿನ ಭಯವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲು ಖಾಯಿಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಎರಡು ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನ ಎಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದ್ದು, ಅದರಂತೆ ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಗುರು ಹಿರಿಯರು ಮತ್ತು ಮದುಮಗ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿ ಮುಂದಿನ ಸಿದ್ಧತೆಗೆ ಅಣಿಯಾದರು. ಹುಡುಗ-ಹುಡುಗಿಯ ಜಾತಕ ಫಲವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಗಣಗಳ ಸಂಖ್ಯಾಧಾರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕಸ್ತೂರಿ ವಿವಾಹ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಮನುಷ್ಯರ ಭಾವನೆಗಳಿಗಿಂತ ಜಾತಕ ಮತ್ತು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಸ್ತೂರಿಯ ವಿವಾಹ ಕಾರ್ಯದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ಬದಲಾಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷನ ಭಾವನೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಕಾರಿಯಾದದ್ದನ್ನು ಲೇಖಕರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿವಾಹ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೇಳುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಕೊಟ್ಟು ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಬದುಕಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರೆದು ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಜಿಡ್ಡುಗಟ್ಟನಿಂತಿರುವ ವಿವಾಹ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಬೇಕೆಂದು ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ಧ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಾನವನ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಗಳು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ ಸೋಗಿನಲ್ಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಲೇಖಕರು ಕೂಡ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಒಳಗೆ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು

ಬದಲಾವಣೆಗೆಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಸತ್ಯವೇ ಸರಿ. 'ಅವಳಮಗಳು' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭವಾನಿಯ ಮತ್ತು ಜಗನ್ನಾಥರ ವಿವಾಹ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪದ ವೇಳೆ ಜಗನ್ನಾಥನ ತಾಯಿ, ಭವಾನಿಯು ಯಾವ ಜಾತಿಯವಳೋ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಜಗನ್ನಾಥನು ಆಕೆಯ ಶಿಸ್ತನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವಳೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿಯವಳಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಮುಂದುವರೆದು ಯಾವ ಜಾತಿಯಾದರೇನು ಹುಡುಗಿಯ ನಡತೆ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೆ ಎಂದನು.

ಜಗನ್ನಾಥನ ಮನದಲ್ಲಿ ಅವಳೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿಯವಳಿರಬೇಕೆಂದಾಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರಾದರೂ ಮುಂದುವರಿಸದೆ ಮನಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಿಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲೇಬೇಕೆಂಬ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜಗನ್ನಾಥ-ಭವಾನಿಯ ವಿವಾಹ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಬಾಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹರಣ ಮಾಡುವಂತಹದ್ದಾಗಿರಬಾರದು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದೊಂದಿಗೆ ಲೇಖಕರು ಈ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಲೇಖಕರು ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತುಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ರಜಪೂತ ಮನೆತನದವರಿಂದ ಇಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದವರೆಗೂ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಪುರುಷರಿಂದ ಒಮ್ಮತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಶೀಲ, ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರು. ಮುತ್ತೈದೆಯಾಗಿ ಸತ್ತರೆ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸತೊಡಗಿದರು. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಲೇಖಕರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ 'ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿಗೆ-ಪ್ರಸಾದ್‌ನೊಂದಿಗೆ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಮಾಲತಿ-ಪ್ರಸಾದ್‌ರ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಹಮತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ರಾಯರೊಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು.

ಮಾಲತಿ-ಪ್ರಸಾದ್‌ರ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದ ರಾಯರನ್ನು ಲೇಖಕರು ಅನುಕಂಪದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಬೆಳೆದ ಅಂದಿನ ಪರಿಸರ ಅವರ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗೆ

ಸಹಮತ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾದರೂ, ಬದಲಾವಣೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬುದರ ಫಲವಾಗಿ ಮುರಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಬಾಗಲಾರೆ ಎನ್ನುವ ಮನೋ ಧರ್ಮವನ್ನು ಯಾರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದುದ್ದಕ್ಕೂ ದೇವರು ಮತ್ತು ಧರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಬಹಳವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷನನ್ನು ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಹಾಗೆ ದೇವರು ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ನೆಲೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರು ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಬಹಳ ಪ್ರಭಾವಕಾರಿಯಾದ ಆಚರಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯದ ಲೇಖಕರು ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಕ್ರಮದಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೂಧರ್ಮವು "ಪತಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೈವ" ಎಂಬ ಘೋಷ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದಾಗ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೌನವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಮನೋದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಅಸ್ತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುರುಷ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದನು ಈ ರೀತಿಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು, ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ ಪುರುಷ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ .

ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನು ದೈವ ಸಂಭೂತನಲ್ಲ. ಅವನು ಸ್ವಭಾವತಃ ಆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸ್ವಭಾವತಃ ಸಹೃದಯದವಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಸ್ತ್ರೀ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಸಮಾಜದ ದಮನಕಾರಿ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಏನನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ಮನದಲ್ಲೇ ದೇವರನ್ನು ಶಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಗಂಡೂ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.

ದೈವ ಸೃಷ್ಟೀಲಿ ಇದೊಂದು ಕ್ಷಮಿಸೋದಕ್ಕಾಗೋದಿಲ್ಲ.

ದೇವರೂ ಪಕ್ಷಪಾತಿ ಎಂದುಕೊಂಡರು.

ದೇವರು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪುರುಷನು ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಅವನು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳು ಎಲ್ಲರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಎಂದು ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮದ ಕಠಿಣ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಸಡಿಲಿಕೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ಸಂಗತಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಭಾಗವೇ ಆಗಿವೆ. ಅವರು ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಪ್ರಯತ್ನವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫

ತ್ರಿವೇಣಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷ-ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಬಂಧದ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷ

ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಸಂಘರ್ಷ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಘರ್ಷದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾಳೆ, ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಸ್ತ್ರೀ ವಿರುದ್ಧ ಶೋಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದ ಲೇಖಕರು ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಸಾಮರಸ್ಯವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಯಾಗಿ ಹಣ್ಣೆಲೆಚಿಗುರಿದಾಗ ಕೃತಿಯ ರಾಜಮ್ಮಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರಸ್ಯ ಎಂದರೆ-ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಮನಃ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವನದ ಸಿಹಿ-ಕಹಿ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಾವು ಸಾಮರಸ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹೇರುವಂತಹದ್ದಲ್ಲ, ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ತರವಾದದ್ದು, ಈ ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಆದವಳು ಎಲ್ಲರ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಇಷ್ಟವಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು. ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಇರುವ ಪರಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಹನೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗಮಯಾ ಗುಣವು ಸಾಮರಸ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸಂಬಂಧದ ಸಾಮರಸ್ಯ ತುಂಬಾ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯು ಸಹನಾ ಮೂರ್ತಿಯಾದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಸ್ತ್ರೀಯು ತನಗೆ ಅನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಸಹಮತ ದೊರೆತ ಮೇಲೆಯೇ ಅವಳು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸದಭಿರುಚಿಯ ಪರ್ವವನ್ನೇ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಪುರುಷ-ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು 'ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಯರ ಮತ್ತು ರಾಜಮ್ಮರ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಾ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದಾರೆ. ರಾಯರಿಗೆ ೬೦ ವರ್ಷ ದಾಟಿರುತ್ತದೆ. ಅರಳು-ಮರಳು ಖಾಯಿಲೆ ದಿನೇ-ದಿನೇ ಅವರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಯರು ಎಷ್ಟೇ ಆಗಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಕಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದವರು. ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಕೀಲರಾಗಿದ್ದು ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ರಾಜಮ್ಮ ಬೇಕೆಂದು ಎಂದೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮರಸ್ಯವೋ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯೋ? ಲೇಖಕರು ಈ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ನೆಲೆ-ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾವು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬಹುದಾದರೂ, ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೋರಾಟ, ಚಳುವಳಿ, ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕುಟುಂಬದ ಭಾಗವಾಗಬಾರದೆಂದು ಕೊಂಡು ಸಂಘರ್ಷದ ನಡುವೆಯೂ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ನೋಡುವ ಒಂದು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬರಿಗಾಗಿ ಒಬ್ಬರು ದುಡಿದು ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಅವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ರಾಯರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದು ಸಾರ್, ಸಾರ್, ಸಾರ್ ಎಂದು ಮೀಟರಿನವನು ಕೂಗುತ್ತಾನೆ. ರಾಯರಿಗೆ ಯಾರನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಿರುವುದು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಯರ ಹೆಂಡತಿ ರಾಜಮ್ಮಳು ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದು ಮೀಟರಿನವನನ್ನು

ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ರಾಯರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುವಿನೆಂದು ಕೇಳಿಸದೆ ರಾಯರಿಗೆ, ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ರಾಜೀ ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡರು. ರಾಜೀ ಯಾರಂತೇ ಅವನು? ನೀನು ಸಿಕ್ಕಿ-ಸಿಕ್ಕಿದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಾಗಿಲು............. ಎನ್ನಲು, ರಾಜಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಣ್ಣಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಟರಿನವನು ಎಂದರು. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಮ್ಮ ತನ್ನ ಹೆಣ್ತನವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಅನುಮಾನಿಸಿದ ರಾಯರ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದರಾದರೂ ಏನನ್ನೂ ತಿಳಿಯದದವಳಾಗೆ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೋಡಹೊರಟಾಗ ಸಂಘರ್ಷ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಬದಲಾಗಿ ಮೌನ ತಾಳಿದರೆ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಕುಟುಂಬ ಆರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಯರು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆ ತೋರಿಸಿದರು, ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಲಾಗದೆ ಹೋದರು. ರಾಯರಿಗೆ ಅರಳು-ಮರಳು ಖಾಯಿಲೆಯಿದೆ ಎಂಬರ್ಥವಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವರು ಕುಟುಂಬದೊಳಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ರಾಯರಿಗೆ ಹಣದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದರು. ಆದರೂ ರಾಜಮ್ಮ ಎಂದೂ ಬೇಸರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

'ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾದರ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ರಾಯರ ಮಗಳಾದ ಮಾಲತಿಗೆ ಮಹೇಶನ ಜೊತೆ ವಿವಾಹವಾಗಿದ್ದು ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಮಹೇಶ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದನು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಪ್ರಸಾದನ ಹೆಂಡತಿ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದಳು. ಪ್ರಸಾದನು ಕಮಲಳ (ರಾಯರ ಸೊಸೆ) ಸಂಬಂಧಿಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ರಾಯರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿ-ಪ್ರಸಾದರ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೇಮಾಂಕುರವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಯರಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿ-ಪ್ರಸಾದರ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಮಾಧವ ಮುಂದಾಗಿ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ರಾಯರು ಒಬ್ಬರೇ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾಧವ ಬರುತ್ತಾನೆ. ರಾಯರ ಬಳಿ ಮಾಧವ ಮಾಲತಿ-ಪ್ರಸಾದರ ಮದುವೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು

ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಯರು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಇದು ವಿರೋಧವೆಂದು ಸಮ್ಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಮಾಲತಿ ಪ್ರಸಾದ್ ಬಳಿ ಬಂದು "ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾರೇನೂ ಅಂದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಆದರೆ ನನ್ನಿಂದಾಗಿ ನೀವು ನಿಂದೆ ಕೇಳುವಂತಾಗಬಾರದು" ಎಂದಳು. ಮಾಲತಿ–ಪ್ರಸಾದ್‌ರ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಜೊತೆಯಾಗಿದ್ದರು, ರಾಯರ ಅಸಮಧಾನದಿಂದ ನಾವು ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಳಿಯುವುದು ತರವಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಸಾದನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಮನೆಯಿಂದ ಬಿಳ್ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಮರಸ್ಯ ಅಧ್ಬುತವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ.

ಲೇಖಕರು ರಾಜಮ್ಮ ಮತ್ತು ಮಾಲತಿಯರಲ್ಲಿನ ಸಹನೆ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಸಮಯೋಚಿತವಾದದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ–ಪುರುಷರ ನಡುವೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸಂಪರ್ಕವಿರಬೇಕಾದರೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಹೊರತಾದ ಸ್ತ್ರೀ–ಪುರುಷರ ಸಂಬಂಧ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಲೇಖಕರು ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷ, ಪರಿವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪತಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೈವ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಪತಿಯ ನಿಂದನೆ ತರವಲ್ಲದೆಂದು, ಶ್ರೇಯಸ್ಸಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವಿದ್ಯಾವಂತ ಸ್ತ್ರೀ–ಸಮಾಜವು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಸಾಮರಸ್ಯದ ರಹಸ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ 'ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ' ರಾಯರ ಸುಶೀಲರ ನಡುವಿನ ಸಾಮರಸ್ಯ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ರಾಯರು ಅನಂತುವನ್ನು ಮಗನೆಂದು ಏಣಿಕೆ ಮಾಡಿದಾಗ (ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅನಂತು ಕೇಶವ–ಸುಶೀಲರ ಮಗ, ರಾಯರ ಮೊಮ್ಮಗ) ಸುಶೀಲಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ರಾಯರ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯತೆಗೆ ಸೋತುಹೋದಳು. ಮಾವನವರನ್ನು ತಂದೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡತೊಡಗಿದಳು ಸುಶೀಲ. ಮಾವ–ಸೊಸೆಯರ ಸಂಬಂಧ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದಾಗಿ ತಂದೆ–ಮಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ರಾಯರು ಮಾಲತಿಯ ಮದುವೆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಖರ್ಚು–ವೆಚ್ಚಗಳ

ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜಮ್ಮಳಿಗೆ ರಾಯರು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಠೀವಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಬೆರಗಾಗಲೇ ಬೇಕಿತ್ತು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಭಿಕ್ಷುಕನೊಬ್ಬನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುವ ದಾನಿಯಂತೆ ತಗೋ ಎಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಯರು ಮಾಲತಿಯ ಮದುವೆ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ರಾಜಮ್ಮಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಈ ಹಣದಿಂದ ಮಾಲತಿಗೆ ಒಂದು ಒಡವೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ರಾಯರು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ನುಡಿದರು. ರಾಜಮ್ಮ ಅಳೆದೂ ತೂಗಿ ಕೊನೆಗೆ ರಾಯರ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದರು. ರಾಯರು ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಜಾಣತನ ಮಾಡಿದರೆ ರಾಜಮ್ಮ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಜಾಣತನವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ರಾಜಮ್ಮ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ರಾಯರ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಯರು ಹೆಂಡತಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದ್ದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದುದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತೂ ನಷ್ಟವಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಲಾಭವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ರಾಯರು ಮತ್ತು ರಾಜಮ್ಮ ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ ಸಮಧಾನದಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅರಿತು ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವೇದವಲ್ಲಿಯು ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧಿತಿಯನುಸಾರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದವಳು. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಗಣಪತಿ ಹೀಗೆ ದೇವಾರಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಕ್ತಿ ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ವೇದವಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಗೀತದ ಮೇಲೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಯಲು ಸಲ್ದಾನನ ಬಳಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಳು. ಸಲ್ದಾನ ಮತ್ತು ವೇದವಲ್ಲಿಯ ನಡುವೆ ಸಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೇಮಾಂಕುರವಾಯಿತು. (ಸಲ್ದಾನನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ) ಸಲ್ದಾನನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕಲಾರದೆ ವೇದವಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಮನೆಯವರನ್ನು ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡು ಸಲ್ದಾನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾದಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಲ್ದಾನ-ವೇದವಲ್ಲಿಯರಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರ ವಿನ್ಯಾಸ ಆಚರಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ತಮಗೆ ಈ ಗತಿ ಬಂದಿತೆಂದು ಪರಸ್ಪರ ವಿಷಯ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇವರಿಬ್ಬರ

ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. (ಸಲ್ದಾನನ ಕೆಲಸ ಹೋಗಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಅಂತರ ಧರ್ಮಿಯ ವಿವಾಹ)

ಮಾಲತಿಯನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಸಾದನು ಮಾಲತಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಮಾಲತಿ ನೀವೆಷ್ಟು ಕಠಿಣ ಹೃದಯದವರೆಂದು? ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಮಾಲತಿಯು ಹುಬ್ಬುಗಂಟ್ಟಿಕ್ಕಿ ಯಾಕೆ ಎಂದಳು? ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಸಾದನು "ನನ್ನದೆಂದು ನೀವು ಹೇಳಿದ ಚೆಲುವನ್ನು ಸವಿಯುವ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ನೀವು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಯಾಕೆ?, ಕೊನೆಗೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ ತಣಿಯಲೂ ನೀವು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಯಾಕೆ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಮಾಲತಿಯು ನಿಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯೇ ಅಂತಿಮ ಎಂದಳು. ಪ್ರಸಾದನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನನ್ನದು ಎಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಮಾಲತಿ–ಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದ್ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾದ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವಾದ ಮನೋಭಾವ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಸಾಮರಸ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿತು. ಮಾಲತಿಯು ತನ್ನ ನಡತೆಯಿಂದಲೇ ಮಹೇಶನನ್ನು ಗೆದಿದ್ದಳು ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ. ಮಹೇಶನ ಭಾವನೆಗಳಿಗೂ, ಪ್ರಸಾದನ ಭಾವನೆಗಳಿಗೂ ಮಾಲತಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಮಾಲತಿಯಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮನೋಭಾವ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಣ್ಣನಾದ ಮಾಧವನು ತಂಗಿ ಮಾಲತಿಯು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ವಿಧವೆಯಾದದ್ದು ನೋಡಲಾರದೆ, ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ತಂಗಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾಧವನು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದನು. ಮಾನವನ ಸುಖ–ಸಂತೋಷ, ಭಾವನೆಗಳಿಗಿಂತಲು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹೆಚ್ಚು ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಂಡಿತ್ತು. ತಂಗಿಯನ್ನು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಅವಳ ಬೇಸರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬಲವಂತವಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡ ಮಾಲತಿ ಓದಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸಾದನ ಜೊತೆಗೂ ಚೂಟಿಯಾದಳು. ಈ ವಿಷಯವು ಮಾಧವನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಕಮಲಾಳಿಂದ ತಿಳಿಯಿತು. ಮಾಲತಿಯನ್ನು ಅಣ್ಣ ಮಾಧವನು ವಿಚಾರಿಸಲಾಗಿ ತಂಗಿ ಪ್ರಸಾದನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ಮಾಧವನು ತುಂಬ ಹೃದಯದಿಂದ ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ತಂಗಿಯ ಮದುವೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತಂದೆಯರ

ಬಳಿ ಮಾತನಾಡಿದನು. ರಾಯರು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೂ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗಳ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ರಾಯರು ಮಕ್ಕಳ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರು. ರಾಯರು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾ: ಮೀನಿನ ಆಂಜನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ರಾಯರು ಮಾಧವ ಮತ್ತು ಮಾಲತಿಯರ ನಡುವೆ ಒಂದು ಒಪ್ಪಿತವಾದ ಸಾಮರಸ್ಯಗುಣವಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ ಗುಣಗಳಿದ್ದರಿಂದ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುರುಷ–ಸ್ತ್ರೀ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧವಿರಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರಲಿ ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಲೇಖಕರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ಇಂದಿರಾ ಮತ್ತು ಮೋಹನರ ನಡುವೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸಾಮರಸ್ಯ ಗುಣವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮೋಹನ ಇಂದಿರಾಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಸಾಧವಿಲ್ಲ ಎಂದನು. ಇಂದಿರಾಳು ತನ್ನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗದಿರಲು ಗಿರಿಯೇ ಕಾರಣವಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೋಹನ ತಲೆಬಾಗಿ ನಿಂತನು. ಮೋಹನನ ಮೌನದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿವಂತಿದ್ದರೆ, ಇಂದಿರಾಳ ಉತ್ತರವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಕಡೆ ಮುಖಮಾಡತೊಡಗಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಶಿಥಿಲ ಸಮರ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿ--ಗತಿಗಳ ಅವಲೋಕನದ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟರು.

ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ರಾಯರು ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಾಗುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ರಾಯರ ಪತ್ನಿ ಲಲಿತಮ್ಮಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾಯಾಗುವುದು (ತಪ್ಪುಮಾಡುವುದು) ಬೇಡ ಎಂದು ರಾಯರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರಾದರೂ ನಿರಾಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ರಾಯರು ಲಲಿತಮ್ಮನನ್ನು ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಲಲಿತಮ್ಮಳ ಸುಖ–ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ತ್ಯಾಗಕ್ಕಾದರೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಲಲಿತಮ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು.

ರಾಯರು ಮಗಳು ಇಂದಿರಾ ಬಳಿ ಬಂದು "ಲಲಿತ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಇಂದಿರೆಯ ತಾಯಿ. ಆ ಇಂದಿರಾ ಬರುವವರೆಗೂ ಲಲತ ನಿನ್ನ ಮಗಳು. ನೀನು ಅವಳ ತಾಯಿ ಎಂದರು". ತಂದೆಯಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಇಂದಿರಾ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಬಂದ ಹರ್ಷವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಸುಂದರ ನಗೆಯೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಮಗಳು ತಾಯಿಯಾದ ಲಲಿತಮ್ಮಳ ಬಳಿ ಬಂದು "ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಊಟ ತಿಂಡಿ, ಆರೈಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನೀನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು" ಹೇಳಿದಳು. ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಗಳು ಎಷ್ಟು ಕಠಿಣಳು ಎಂಬುದು ತಾಯಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮೌನದ ಮೂಲಕ ಸಮ್ಮತಿಸಿದಳು. ರಾಯರು ಲಲಿತಮ್ಮ ಮಗಳು ಇಂದಿರಾಳ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮಾನವ ಕುಲದ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಗಳು ನಾಚುವಂತಿತ್ತು. ಮಗಳು ಇಂದಿರಾಗೆ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವಿತ್ತು. ಹುಡುಗನನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲಲಿತಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಳು. ತಾಯಿ ಲಲಿತಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾಗಿರುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಇಂದಿರಾ ತುಂಬುಹೃದಯದಿಂದ ತನ್ನ ಹರ್ಷವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಖುಷಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ನಾನು ನಿನಗೆ ತಾಯಿ, ಇನ್ನು ನೀನು ನನಗೆ ಮಗಳು ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ನೀನು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು. ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವ ಇಂದಿರಾಳು ತಾಯಿಯ ಸೇವೆಗೆ ನಿಂತ ಬಗೆಯನ್ನು ಗೌರವಾದಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಲೇಖಕರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದೇ ಬೇಸರಗಳಿಲ್ಲದೆ, ತಂಗಿ ಅಥವ ತಮ್ಮ ಬರುವರೆಂಬ ಖುಷಿಯಿಂದ, ತಾಯಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ರಾಯರ-ಲಲಿತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಮಗಳ ನಡುವೆ ಪ್ರೀತ್ಯಾದರಗಳು ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಸಾಮರಸ್ಯವು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಪರ್ವವೇ ಇವರಾಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಂಬಂಧದ ಪರ್ವವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದಾವುದೆಂದರೆ ಅಕ್ಕ ಮತ್ತು ತಮ್ಮನ (ಇಂದಿರಾ-ಗಿರಿ) ಸಂಬಂಧ. ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಾದ ಲಲಿತಮ್ಮನವರು ಅನಾರೋಗ್ಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ

ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದರು. ಲಲಿತಮ್ಮಳ ಸಾವು ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗೆ ಭಾರಿ ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತಿರುವ ಕಂದ ಗಿರಿ ತಬ್ಬಲಿಯಾದನು. ಗಿರಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಕ್ಕ ಇಂದಿರಾಳ ಮದುವೆ ಕಾರ್ಯ ಮುರಿದು ಬಿತ್ತು. ಇಂದಿರಾಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಮೋಹನ ಒಪ್ಪಿದ್ದು ಕೇವಲ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಆಸೆಯಿಂದ. ಗಿರಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಆಸ್ತಿ ನನಗೆ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಂದಿರಾಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಇಂದಿರಾ ಮದುವೆ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಗಿರಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಡೆ ಗಮನಹರಿಸಿದಳು. ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದ ತಬ್ಬಲಿ ಅಕ್ಕನ ತೋಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಿನ ಮಗುವಾಗಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದನು. ಗಿರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇಂದಿರಾ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಇಂದಿರಾ ಇಲ್ಲದೆ ಗಿರಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲದ ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಇಲ್ಲಾ ಎಂದೇಳುತ್ತಾ ಲೇಖಕರು ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿರಲಿ–ವೃದ್ಧನಿರಲಿ, ಗಂಡಿರಲಿ–ಹೆಣ್ಣಿರಲಿ, ದಂಪತಿಗಳಿರಲಿ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿರಲಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಬದುಕಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ದೂರ–ದೂರವಿಡಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದಿರಾಳನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಪುಟ್ಟಯ್ಯ ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿ ಬಾಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಮಾಲೀಕರಾದ ರಾಯರಿಗೂ, ರಾಯರ ಪತ್ನಿ ಲಲಿತಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಮಗಳು ಇಂದಿರಾಳಿಗೂ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರನಾದ, ನಂಬಿಕಸ್ಥ, ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮೇರು ಪರ್ವದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈ ಪುಟ್ಟಯ್ಯ. ಪುಟ್ಟಯ್ಯನು ಇಂದಿರಾಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿನಿಂದಲೂ ಆಡಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಸಲುಗೆಯಿತ್ತು. ಇಂದಿರಾ ಬೆಳದಂತೆಲ್ಲಾ ಪುಟ್ಟಯ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರವಾದನೇ ಹೊರತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದಲ್ಲ ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪುಟ್ಟಯ್ಯನು ಇಂದಿರಾಳ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಮೇಲೆ ಇಂದಿರಾಳು ಮೋಹನನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಪುಟ್ಟಯ್ಯ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಇಂದಿರಾಳು ಮೋಹನನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಇದನ್ನು ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿದಳು. ಆದರೆ ಇಂದಿರಾ ಪತ್ರದ ಮೇಲೆ ಮೋಹನನ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಬರೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಪುಟ್ಟಯ್ಯ "ಇಂದಿರಾ ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನ ಮೋಹನನ ವಿಳಾಸವನ್ನೇ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮೋಹನ ಅಮೇರಿಕಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆಯಾ?" ಎಂದನು.

ಇಂದಿರಾ ಮತ್ತು ಪುಟ್ಟಯ್ಯನ ನಡುವೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಾಮರಸ್ಯ ಗುಣವಿತ್ತೇ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪುಟ್ಟಯ್ಯ ಬೆಳ್ಳಿ ಮೋಡ ಎಸ್ಟೇಟಿನ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಮಿಕನಾಗಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಯಜಮಾನನಾಗಲಿಲ್ಲ ನಿಜ. ಆದರೆ ಕಾರ್ಮಿಕನಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ!.

'ಕಂಕಣ' ಕಾದಂಬರಿಯ ರಮಾ ಮತ್ತು ನಾಗೇಂದ್ರನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಲೇಖಕರು ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರಮಾಳು ಮನೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒತ್ತುಕೊಂಡಳು. ಮಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆ ತಾಯಮ್ಮನಿಗೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕಠಿಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ರಮಾ ಪದವಿಯನ್ನು (ಬಿ.ಎ) ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಳು. ರಮಾಗೆ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳೆಲ್ಲಾ ದುಡಿದರೂ ಅದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಹಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ತಂಗಿಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ಸಂಸಾರ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ರಮಾ ಹಿತೈಶಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಐವತ್ತು (೫೦.೦೦) ರೂಗಳ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಳು. ರಮಾ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದ. ಕೆಲಸಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರಮಾಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಪರಿಚಿತನಾದ ನಾಗೇಂದ್ರ ಮುಂದೆ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿ ಮುಂದೆ ಅವರಿಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಯುವ ಪ್ರೇಮಿಗಳಾದರು. ರಮಾ ಮತ್ತು ನಾಗೇಂದ್ರ ಪರಸ್ಪರ ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಸಾಮರಸ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುವುದನ್ನು ಕಲಿತರು.

ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನೆಂದರೆ ರಮಾ ಮತ್ತು ನಾಗೇಂದ್ರ ಇಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರು. ಮನೆಯ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅವರದೇ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಸೆಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗದೆ ಸಮಾಜದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಡದೆ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆಂದು ಲೇಖಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದಿನ ದಿನಗಳ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲೂ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಹೆಚ್ಚಿವೆ. ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಸ್ವಾರ್ಥತೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅಂದೇ ಗುರುತಿಸಿದ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಬದುಕಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಮರೆಯಲೇ ಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀ–ಪುರುಷರ ನಡುವೆ ಯಾರೂ ಮೇಲಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾರೂ ಕೀಳಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸಾಮರಸ್ಯವೇ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಸ್ತ್ರ ಎಂದು ಗಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.

ಕಂಕಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಸ್ತೂರಿ ಮತ್ತು ಸುರೇಶ ಸಂಬಂಧ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ. ರಮಾ, ಅಂಬಿಕಾ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಸುಶೀಲ ಮತ್ತು ವೇದವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ (ಬಿ.ಎ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿನ) ಸ್ನೇಹಿತರು. ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದಿದೆ. ಬೇಸರವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಅಂಬಿಕಾ ಊಟಿ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಗೆಳತಿಯರು ಸಮ್ಮತಿಸಿದರು. ರಮಾಳು ಬರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅಂಬಿಕಾ ಖರ್ಚಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಖರ್ಚನ್ನು ನಾನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅದರಂತೆ ರಮಾಳು ಊಟಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾದಳು. ಎಲ್ಲಾ ಸ್ನೇಹಿತರು ಊಟಿಯ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇಳಿದಾಗ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಅಂಬಿಕಾಳ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಮತ್ತು ಸುರೇಶ ಬಂದಿದ್ದರು. ಸುರೇಶನು ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅಂಬಿಕಾಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ನಮ್ಮ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಹೆಚ್ಚು ರೂಪವತಿ ಎಂಬುದು.

ವಾತಾವರಣದ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣದ ಆಯಾಸದಿಂದಾಗಿ ಕಸ್ತೂರಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿತ್ತು. ಸುರೇಶ ವೈದ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಕಸ್ತೂರಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಔಷದೋಪಚಾರವಾಯಿತು. ಸುರೇಶನು ಎರಡು ದಿನಗಳ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟನು. ಸ್ನೇಹಿತರ ಒತ್ತಾಯದ ಮೇರೆಗೆ ಕಸ್ತೂರಿ ಕುದುರೆಸವಾರಿ ನೋಡಲು ಹೋದಳು. ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಕಸ್ತೂರಿಗೆ ಜ್ವರ ಅಧಿಕವಾಯಿತು. ಈ ಕಡೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಸುರೇಶ ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ರೂಮಿಗೆ ಹೋದನು. ಕಸ್ತೂರಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಸ್ತೂರಿ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದನು. ಸಮ್ಮತಿ ಮತ್ತು ಅಸಮ್ಮತಿಗಳ ನಡುವೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ನೇಹಿತರು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಕಸ್ತೂರಿ ಒಬ್ಬಳೆ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಸುರೇಶನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಜ್ವರವಿದೆಯೆಂದು ಕಸ್ತೂರಿಯು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ನೋಡಿ ಜ್ವರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು. ಮಲಗಿದ್ದ ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಉಪಚರಿಸುವಾಗ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಅವಳ ಮುದ್ದಾದ ತುಟಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇಮ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿದನು. ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಅವನ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಒಡೆದು ಹಾಸಿಗೆಯ ಕಡೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಈ ಘಟನೆಯ ನಂತರ ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಸ್ತೂರಿ ಸುರೇಶನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸತೊಡಗಿದಳು. ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ, ಕಸ್ತೂರಿಯು ಸುರೇಶನಿಗೆ ಪ್ರೇಮಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಕಸ್ತೂರಿ ಬರೆದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೇಮಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸುರೇಶ ಅಂಬಿಕಾಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಎಂತವಳೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂಬಿಕಾ ಕೋಪದಿಂದ ಕಸ್ತೂರಿ ಬಳಿ ಬಂದು ಮನಬಂದಂತೆ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮನನೊಂದ ಕಸ್ತೂರಿ ರೈಲುಗಾಡಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಸುರೇಶ ಮತ್ತು ಕಸ್ತೂರಿಯ ನಡುವೆ ತಾಳ್ಮೆಯಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸದೆ ಸುರೇಶನು ಆರೋಪಿಯಾಗಿ, ಕಸ್ತೂರಿ ಅವರ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಸ್ನೇಹಿತರು, ಬಂಧುಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಲೇಖಕರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಅವಳಮಗಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಮನ ರಾಯರು ಮತ್ತು ಮಗಳು ಭವಾನಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಸಂಘರ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದು ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತುಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ವಾಮನ ರಾಯರು ಮಗಳು ಭವನಿಗೆ ತಾಯಿ ಇರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿರಿವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನಾಗಲಿ, ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದಾಗಲಿ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಭವಾನಿಯ ತಾಯಿ ವನಜಾಳು ವಾಮನ ರಾಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಕಂಠನೊಡನೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಈ ವಿಷಯ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ನೊಂದುಕೊಂಡಾಳು ಎಂದು ರಾಯರು ಭಾವಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ವನಜಾ ವಾಮನರಾಯರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಶ್ರೀಕಂಠನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ವಾಮನರಾಯರು ವನಜಾ ಬದುಕಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಭವಾನಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ

ಹೋಗಿ ಬರುವುದರಿಂದ ಮಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ಆಳಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಬದುಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವನಜಾಳು ನಿಮ್ಮ ತಾಯೆಂದು ವಿಶ್ವನಾಥ ಭವಾನಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭವಾನಿ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರು ಕುಷ್ಠರೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದರು ಎಂದನು. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಮೋಸಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಜೊತೆ ಓಡಿಹೋದವಳು ಅದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ಸಾವು ಬಂದಿತೆಂದನು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಜಗನ್ನಾಥನ ತಾಯಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಜಗನ್ನಾಥನು ಓಡಿಹೋದ ನಡತೆಗೆಟ್ಟ ಹೆಂಗಸ್ಸಿನ ಮಗಳನ್ನು ಸೊಸೆಯಾಗಿ ತಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ಗೋಳಿಟ್ಟಳು. ಈ ರೀತಿಯ ಚುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭವಾನಿ ಹೃದಯ ಕುಂದಿತು. ತಂದೆ ವಾಮನ ರಾಯರನ್ನು ತಾಯಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಎಷ್ಟೇ ಬಲವಂತಮಾಡಿ ಕೇಳಿದರೂ ಏಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಭವಾನಿಯ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂತು. ಆದರೂ ಆಕೆ ನನ್ನ ತಾಯಲ್ಲವೆ ಎಂಬ ಅವಳ ಚಿಂತನೆ ದೊಡ್ಡತನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ವಾಮನ ರಾಯರಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವನಜಾಳು ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ವಿಶ್ವನಾಥನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಅನಾರೋಗ್ಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ತೀರಿಹೋದರೆಂದು ವಿಶ್ವನಾಥ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

ವಾಮನ ರಾಯರು ಅಳಿಯ ಜಗನ್ನಾಥನ ಬಳಿ ಬಂದು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. "ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೂ ಭವಾನಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದಿದ್ದು ಕೂಡ ಈಗಲೇ ಅವಳನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕು ಕೈಬಿಡಬೇಡಿ" ಎಂದು. ತಂದೆ ವಾಮನರಾಯರು ಮಗಳ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಭವಾನಿಯ ಜೊತೆ ತುಂಬಾ ಒರಟಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಭವಾನಿ ತಂದೆ ಎಷ್ಟೇ ಬೈಯ್ದರು ತಂದೆ ಮೇಲಿನ ಮಮಕಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆ-ಮಗಳಿಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ ಗುಣಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಬಾಳಿದರು. ತಾಯಿ ವನಜಾಳ ಆತುರ ದುಡುಕು ನಿರ್ಧಾರದಿಂದಾಗಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷ ಉಂಟಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ವ್ಯಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ

ಬದುಕಿನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟರೂ ಎಂದೂ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅಂದಂದಿನ ಪರಿಸರ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗದ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಲೇಖನ, ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಬದಾಲಾವಣೆ ತರಲು ಬಹಳ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬದಲಾವಣೆ ಸಾಧವ್ಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಿರೆಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷ ಕೆಲವು ಕ್ಷಣಗಳೇ ಆದರೂ ಅದರ ತೀವ್ರತೆ ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಯೋಚಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಾಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಎನನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಿಸುವೆನೆಂಬ ಆತ್ಮ ಬಲ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಲೇಖಕರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆಶಯ ಜೀವನ ಸಮರಸವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೬

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆ ಮತ್ತು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಚಿಂತನೆ

ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ 'ಭಾರತ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಭರತ ಎಂಬ ರಾಜನು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಕಾಲವಾದ ನಂತರ ಅವರ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೆ ಅಂದರೆ ಭರತ ಭೂಮಿ, ಭರತದೇಶ ಭಾರತ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತೆಂಬ ಜಾನಪದ ಕಥಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಭಾರತ ಎಂಬ ಹೆಸರೆ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯ ರಾಷ್ಟ್ರ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ತವರೂರು ಭಾರತ ಎಂದರೆ ಬಹುಷಃ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಹೀಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾದ ಭಾರತ ದೇಶವು ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಘರ್ಷ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಮದುವೆ, ಹಬ್ಬ, ಉತ್ಸವ ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲವೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮನಗಾಣಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದ ಭಾರತವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯರ ಜನ–ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಠ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರಿತಿಯ ಒಂದು ಕ್ರಮದ ಜಿವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಉದಾ: ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ೩,೨,೮೭,೨೬೩ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಏಳನೇ ದೊಡ್ಡ ರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಿಶಾಲವಾದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩೦೦೦ ಜಾತಿಗಳಿರಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದು ಜಾತಿಗೆ ಒಂದು

ಪದ್ಧತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಸುಮಾರು ೩೦೦೦ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಪುರಾಣ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತ್ತು. ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಎಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬ ಮೌಢ್ಯತೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದರು.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓದುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓದಿದರೆ ತಮ್ಮ ಹಿಡಿತದಿಂದ ದೂರವಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಮೌಢ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಯರು ಮಾಲತಿಯ ಮೇಲೆ ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅವಳು ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಹೋಗುವುದು ತನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಅಲ್ಲ ಎಂದರು. ರಾಯರು ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿ ಮಾಲತಿ ಡಿಗ್ರಿ ತಗೊಂಡು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಮಾಲತಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದು ನನಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ" ಎಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೊಬ್ಬಳು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ದುಡಿಯುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ರಾಯರು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಗುರುತಿಸಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಡಿಗ್ರಿ ತಗೊಂಡರು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರುವ ಆಶಯವನ್ನು ಮಾಧವ ನಿರಾಂತಕವಾಗಿ ರಾಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದಾಗ ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಾಯರು ಒಪ್ಪಿದರು. ತಂದೆಯವರು ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಪ್ಪಿದರೆಂಬ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಾಗ ಮಾಲತಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಇಚ್ಚೆಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮಾದವನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. "ಮಾಲತಿ ನೀನಿನ್ನು ಚಿಕ್ಕವಳಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಸಧ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ನೀನು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಎಂದನು.ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ಧ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿರಬೇಕು. ಅವಳ ಇಚ್ಚೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಮಾಧವನ ಮೂಲಕ ಮಾಲತಿಗೆ ಆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ಧ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಹಬ್ಬ, ಅರಿದಿನ, ವಿವಾಹ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ವಿವಾಹವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುಲದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ರಾಯರೂ ಸಹಾ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಯರ ಮಗಳು ಮಾಲತಿ "ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಆಶ್ರಯದಾತಳು ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಬೇಕಾದದ್ದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ, ಧರ್ಮ ಎಂದಳು ಅಣ್ಣ ಮಾಧವನಿಗೆ". ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಧರ್ಮ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ತ್ರೀ ಹೇಗೆ ಬಂದಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ತನ್ನ ಅಸಾಹಯಕತೆಯ ಹೇಗೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವು ಮತ್ತು ಜಯಂತಿ ವಿವಾಹ ವಿಷಯವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾದಾಗ ರಾಯರು ಕೆಂಡಾಮಂಡಲವಾದರು. ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಮಾಡುವ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಯಂತಿಯು ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವಳಾಗಿದ್ದು, ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬುದಷ್ಟೆ ಪ್ರಧಾನ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಗೌರಮ್ಮನಂತಿರ ಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ಪುರುಷ ಸಮಾಜವನ್ನು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಮೌನವಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆ ರಾಯರ ಮಾತನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಿದೆ ಶಿವು–ಜಯಂತಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ಧ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಪುರುಷರು ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಲೇಖಕರು ಶಿವು–ಜಯಂತಿಯರ ಪ್ರೇಮಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಾದ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಕಷ್ಟ–ಸುಖಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮೊದ–ಮೊದಲಿಗೆ ಮನದಲ್ಲೇ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸ್ತ್ರೀಯು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ರಾಜ ಮನೆತನದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿದ್ದರು. ರಾಜ ಮನೆತನದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಅವರಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಉದಾ: ಗಾರ್ಗಿ ಮತ್ತು ಮೈತ್ರೇಯರು

ರಾಜ ಮನೆತನದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರೇಮವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ (ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ) ಸಮಾಜ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಉಳ್ಳವರ ಪರವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರನ್ನು ಅಪ್ಪ, ಅಪ್ಪಾಜಿ, ಅಮ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಂದಿದೆ. ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಮಮ್ಮಿ, ಡ್ಯಾಡಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಅಂಬಿಕಾಳನ್ನು (ಕಂಕಣ ಕಾದಂಬರಿ) ಕಸ್ತೂರಿಯ ಮುಖಾಂತರ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಸ್ತೂರಿ, ಅಂಬಿಕಾ, ರಮಾ, ಸುಶೀಲರೂ (ಕಂಕಣ ಕಾದಂಬರಿ) ಹೊರತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಸ್ತೂರಿಯು ಇವರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅತೀವ ಸುಂದರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಹುಡುಗರು ದುಂಬಾಲು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದ ಅಂಬಿಕಾ ಹುಡುಗರು ಬೆಂಕಿಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ, ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಸುಡಬಹುದು ಯಾವುದಕ್ಕು ನಿನ್ನ ಸುತ್ತ ಒಂದು ಗೆರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅದರೊಳಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಆಟವಾಡಿಕೋ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ" ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಿಷ್ಟವಾದ ಗೆರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳುವಾಗ ಅದು ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಎಷ್ಟೇ ಬುದ್ಧಿವಂತಳದರೂ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕಲಾರಳು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅಂಬಿಕಾಳ ಮಾತೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನೇ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಗುರುತಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಂಕೋಲೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವರನನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ತೀರಾ ವಿರಳವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೂ ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ವರನು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಕನಸು ಕಾಣುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಲೇಖಕರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆ ಎಂಬುದು ಸಮಾಜದ ನಡವಳಿಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದು ಭಾವನೆಗಳಿಗಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉದಾ: ಕಂಕಣ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಕಸ್ತೂರಿಯು ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ವರನು ಹುಲಿಯಂತೆ ಕ್ರೂರನಾಗಿರಬೇಕು, ತೋಳದಂತ ಹಸಿವುಳ್ಳನಾಗಿರಬೇಕು,

ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಸುಂದರನಾಗಿರಬೇಕು, ಮೊಲದಂತೆ ಸಾಧುವಾಗಿರಬೇಕು, ಸಲಗದಂತೆ ಪುಂಡನಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದಳು. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎನ್ನುವುದು ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಸೇತುವೆಯಂತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವಂತಿರಬೇಕು ಆದರೆ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ಲೇಖಕರು ಗುರುತಿಸಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆ ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ಮಾರಕವಾಗುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಸರಿದಾರಿಗೆ ತರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ರಜಪುತ ಮನೆತನವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇವರು ತಂದಂತಹ ಸತಿ ಸಹಾಗಮನ ಪದ್ಧತಿಯು ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಅಪಯಕಾರಿಯಾದದ್ದು ಗಂಡಸು ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಾವಿಗೀಡಾದಾಗ ಪಾವೀತ್ರತೆ, ಪತೀವ್ರತೆ ಎಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಚಿತೆಯೇರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಕುಟುಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳು ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದರೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಸ್ವೇಚ್ಚಾಚಾರದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಲೇಖಕರು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಸಿಗಬೇಕೆಂದು ಸಮಾಜವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿಯ ಗಂಡ ಮಹೇಶನು ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮಾಲತಿ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಅಣ್ಣಂದಿರ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಸತ್ತವರ ಪೈಕಿ ಇವಳೂ ಒಬ್ಬಳು ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಗುರುತಿಸಿ ಅಣ್ಣ ಅತ್ತಿಗೆಯರ ಮುಲಕ ಮಾಲತಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮಾಲತಿಯು ಒಪ್ಪಿದಳು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನಾವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಎಷ್ಟೇ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ದ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದರೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಗಂಡ–ಮನೆ–ಮಕ್ಕಳು ಎಂಬ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ. ಮೊದಲ ವಿವಾಹವಾಗಲಿ, ಪುನರ್ವಿವಾಹವಾಗಲಿ ಗಂಡ ಎಂಬ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಡೀ ಭೂ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳಿದ್ದು ಹಲವಾರು ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿದ್ದು ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಒಗ್ಗಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಪತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಜೀವನ ಕ್ರಮ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಬೆಲೆ ಕೊಡುವಷ್ಟು ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಸಿಗಲಾರದು

ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ ನಮ್ಮದಾದರೂ ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳು ತುಂಬಾ ಕಠಿಣತೆಯ ಕಡೆ ಜಾರುತ್ತಿರುವುದುನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದ ಲೇಖಕರು ಬದಲಾವಣೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿವು ಮತ್ತು ಜಯಂತಿಯರ ನಡುವಿನ ಪ್ರೇಮ ವಿವಾಹವನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದ ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವಷ್ಟು ಲೇಖಕರು ಮುಂದುವರೆದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರ ಮೌಲ್ಯಯುತ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಸಿಗುವ ಹಾಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಚರಣೆ ಬದಲಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದಷ್ಟೆ ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಲೇಖಕರು ಕೀಲುಗೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತ ಎಂಬುವರು ತನ್ನ ಮಗಳು ಸೀತಾಳಿಗೆ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಮಗಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ಗಂಡ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನ ಜೊತೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಾ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸೀತಾಳಿಗೆ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲೂ ಅವಳನ್ನು ಬಾಲ್ಯದ ಅಭೂತ ಪೂರ್ವ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೇ ಇಲ್ಲಾ. ಆದರೆ ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಮದುವೆ? ಏನು ಅರಿಯದ ಆ ಪುಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿಗೆ ಗಂಡ ಮನೆ, ಮಕ್ಕಳು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೇರುವ ಈ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿಯೇನೆಂದರೆ ಸೀತಾಳು ಇನ್ನೂ ಮೈ ನೆರೆಯಲು ೨ ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆವಿಗೂ ಸೀತಾ ಮದುವೆಯಾದರೂ ತಾಯಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು ಮತ್ತು ಶಾಲಾ, ಕಾಲೇಜು ವಿಧ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಷರತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಭೋಗದ ವಸ್ತುವಾಗಿಯೇ ನೋಡಿದರೆ ಹೊರತು ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಸಮಾಜದ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸೀತಾಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹಯ್ಯನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ಈಕೆ ಮೈನೆರೆದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು. ಮದುವೆಯಾದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳು ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕು ಎಂದಾಗ ಅವನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

ಭಾವಪರವಶನಾಗದೆ ಆಗಲಿ ಬಿಡಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವಳ (ಸೀತಾಳ) ಚಲುವನ್ನು ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ತಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರ ಚಿಂತನೆ ಏನೆಂದರೆ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ನರಸಿಂಹಯ್ಯನು ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಚಿಂತನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಆತ ಮದುವೆಯಾದದ್ದು ಸೀತಾಳ ಚೆಲುವನ್ನು ಹೀರುವುದಕಷ್ಟೆ?

ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಒಂದು ಶಿಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿಸಲು ಸಹಾಕಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ದ್ವೇಷ –ಅಸೂಯೆ ಬಿತ್ತುವುದಾದರೆ ಅಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ನಮಗೆ ಬೇಕಿದೆಯೇ ಎಂದು ಲೇಖಕರು ನೇರವಾಗಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಅಘಾತಕಾರಿಯಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿವರ್ತನೆ ತುಂಬಾ ಜರೂರಾಗಿ ಆಗಬೇಕಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಗರ್ಬಿಣಿಯಾಗಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದರೆ ಅವಳು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಶನಿಯೆಂದು ತೆಗಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೀಲುಗೊಂಬೆಯ ಸರಸಮ್ಮಳು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತಾಳೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ನರಸಮ್ಮಳನ್ನು ಗಂಡ ಈ ಹೆರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಡಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿತ್ತಾನೆ. ನರಸಮ್ಮಳಿಗೆ ಈ ಬಾರಿಯು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಾಯಿತು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನರ್ಸ್ ನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ನರಸಮ್ಮನ ಗಂಡ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೆ ಎಂದು ನರಸಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮನೆಕಡೆ ಹೊರಡು ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆ. ನರಸಮ್ಮ ನರ್ಸ್‌ಳಿಂದ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ತುಂಬಾ ದುಃಖದಿಂದ "ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿನ ಭೂಮೀಲಿ ನೆಟ್ಟು ಗುಲಾಬಿ ಹೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲಾಂತ ಭೂಮಿನ ಒದೆಯೋದು ನ್ಯಾಯವೆ" ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಲು ಗಂಡೇ ಕಾರಣವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರತಿಫಲವೂ ಅವನದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪುರುಷ ಸಮಾಜ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯ ದ್ವಂದ್ವ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಆಚರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹವನ್ನು ವಂಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು

ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಪಕರು, ನಿಯೋಜಕರಿಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರು.

ಪತಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೈವ ಎಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಕೀಲುಗೊಂಬೆಯ ಮಧುರಳ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವರು ಕರುಣಾಮಯಿ, ಭಕ್ತವತ್ಸಲ ಎನ್ನುತ್ತಾ, ಆ ದೇವರಿಗೆ ಗಂಡನನ್ನು ಹೋಲಿಸಬೇಡಿ ಎಂದಳು. ಮುಂದುವರೆದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಾಯಿತೆಂದು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬೈಯ್ಯುವವನು ಹೊಡೆಯುವನು ದೇವರು ಹೇಗಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು. ಪ್ರೀತ್ಯಾದಾರಗಳು ಏಕಮುಖವಾದುದಲ್ಲ ನಾನು ಅವರನೆಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೋ ಅವರು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವವನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ನರಸಮ್ಮನ ಕಾಲದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹವು ಅಸಾಹಯಕತೆಯನ್ನು ದೇವರು, ಧರ್ಮ, ಕರ್ಮ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮಧುರಳಾಂತ ವಿದ್ಯಾವಂತೆಯರು ಮತ್ತು ಅವಳ ಸಮಕಾಲೀನರು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿನ ಜಿಡ್ಡುತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಹೊಸ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಆಶಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಧುರಾಳ ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ನಾವು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಬೆಳ್ಳಿಮೊಡ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾಳ ತಾಯಿ ಲಲಿತಮ್ಮಳು ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದ ಮಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ನನ್ನ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ನಾನು ಎಂಥ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಳು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಗಳಾದ ಇಂದಿರಾಳ ಮದುವೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಅಳಿಯ ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಗರ್ಭಿಣಿ ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ನೆನೆದು ದುಃಖಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು. ಮಿತಿ ಮೀರಿದರೆ ಸಮಾಜದ ಕೆಂಗಣ್ಣಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಹಾರಿ ಬಿಡಾಬಾರದು ಅದಕ್ಕೊಂದು ರೀತಿ ಎಂಬುದು ಇರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡ–ಮಗಳ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಲಲಿತಮ್ಮ ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಳಾದರೂ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂತರದಿಂದ ಅಷ್ಟೇ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಲಲಿತಮ್ಮಳು ಈ ಭಾರಿ ಗಂಡುವಿಗೆ

ಜನ್ಮ ನೀಡಲು ಬಯಸಿರುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಲೇಖಕರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಲಲಿತಮ್ಮಳಿಗೆ ಗಂಡು ಮಗುವಾಯಿತೆಂದು ರಾಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಂದಿರಾಳಿಗೆ ತಿಳಿದಾಕ್ಷಣ ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಎಸ್ಟೇಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೂ ಸಿಹಿ–ಸಕ್ಕರೆ ಅಂಚುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಲೈಂಗಿಕ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ನೆನೆದು ನೊಂದುಕೊಂಡು ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೊನೆಗಾಣಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಾಯರು ತಮ್ಮ ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಎಸ್ಟೇಟ್ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಬ್ಬ ವಾರಸುದಾರ ಬಂದನೆಂದು ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಲಲಿತಳು ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾತು ಮುಂದುವರೆಸಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಮಗು ಪೈಲ್ವಾನ್ ತರ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂದು ರಾಯರು ಹೇಳಲು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತಲಿತಮ್ಮ "ನಾನೇನು ಅವನಿಗೋಸ್ಕರ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟಪಡ್ಡಿದೇನೆಯೇ? ಅವನ ಜನ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ ಇನ್ನು ಪ್ರಾಣ ಒಂದು ಕೋಡೋದು ಬಾಕಿಯಿದೆ" ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಸಮಾಜವು ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಂಬಂಧದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಕುಲವನ್ನು ಸಾಯುವವರೆಗೂ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಯನ್ನು ತೀವ್ರತರದಲ್ಲಿ ಶಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ರಾಯರಿಗೆ ಲಲಿತಮ್ಮಳು ನೀವು ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾವು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಲಲಿತಮ್ಮಳನ್ನು ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಾಗಿ ನೋಡಲು ಆಸೆಪಟ್ಟ ರಾಯರು ತನ್ನ ಕಾಲವಾದ ನಂತರ ಒಬ್ಬರೆ ಇರಲಾರರು ಎಂಬುದು ಅವರ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದದ್ದು ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ರಾಯರು ದೂರವಾಗಿರಲಾರರು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಲಲಿತಮ್ಮರವರದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಕಾರ್ಯ ತುಂಬಾ ಪವಿತ್ರವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಮಹತ್ತರವಾದದ್ದು. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಮುಕ್ತಿ ಎಂಬುದು ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರಬೇಕು. ಇದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ

ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡಾ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಮಾಲೀಕರಾದ ರಾಯರ ಪತ್ನಿ ಲಲಿತಮ್ಮನವರು ಮಗಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಅವಳ ಮದುವೆಯನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಜೀವನದ ಕೊನೆಯುಸಿರನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಲೇಖಕರು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರಾಣದ ಹಂಗನ್ನಾದರೂ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಆದರ ಅವರು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜೀವನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬದುಕು ಈ ಎರಡನ್ನು ಬೇರೆ-ಬೇರೆಯಾಗಿ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಷ್ಟೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದರ ಒಳಗೊಂದು ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಲಲಿತಮ್ಮನವರು ಗಂಡನ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನಾನು ಇಚ್ಛಾಮರಣಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರು ವ್ರತದ ಫಲವಾಗಿ ಇಚ್ಛಾಮರಣಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ದೇವರಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯಾಂಶವೇನೆಂದರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿ, ಸಂದರ್ಭ, ಸಂಬಂಧಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಳೈಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹವನ್ನಾಗಲಿ ಭಾರತವನ್ನಾಗಲಿ ನಾವು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಬರೆಯುತ್ತರದರೂ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕಂಡುಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಚಿಂತಿಸುತಿತ್ತು.

ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಆರೋಪಗಳಿಗೇನು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಮಾಲಿಕರಾದ ರಾಯರು ಮಗನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಇತರರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದ ತಬ್ಬಲಿ ಎನ್ನುವ ಬದಲಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೇ ತಾಯಿಯನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡವನು ಎಂದು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುವವೇಳೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆದಾಗ ಅವರ ಕಾಲ್ಗುಣ, ಅದೃಷ್ಟವಂತ/ಳು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವಗಡವಾದರೆ ಪಾಪದ ಕೂಸು ಎಂಬ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಮನೋ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಹಿರಿಯ-ಕಿರಿಯರನ್ನು ಲೇಖಕರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಲವೊಂದು ಭಾರಿ ತಂದೆ–ಮಕ್ಕಳ ಸಂಬಂಧ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಹೇಳಲು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗಳಾದ ಇಂದಿರಾಳ ಮೇಲೆ ತಂದೆ ರಾಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿ. ಮೋಹನ ಮತ್ತು ಇಂದಿರ ಪರಸ್ಪರ ಮದುವೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೋಹನ ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ರಾಯರ ಬಳಿ ಹೇಳುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಇಂದಿರಾಳು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ನಾನೇ ನೇರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಬಳಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದಳು. ಇಲ್ಲಿ ತಂದೆ, ಮಗಳ ನಡುವಿನ ಪ್ರೀತಿ ಆಗಾಧವಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಹಾಡಿದಂತೆ ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದನ್ನು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಲೇಖಕರ ಇನ್ನಿತರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ರಾಯರ–ಇಂದಿರಾಳ ಸಂಬಂಧದ ಚೆಲುವು ಮತ್ತೆಲ್ಲೂ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೨

ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಅವಲೋಕನ

ಮಹಿಳಾ ಶೋಷಣೆ ಒಂದು ಜಾಗತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದು ಮಹಿಳಾವಾದವು ಇಂದು ಬೀದಿಗಳಿದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ, ತಂಗಿ, ತಾಯಿ, ಅಜ್ಜಿ, ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳಾ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ವಸ್ತು ವಿಚಾರವನ್ನು ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ವಿನಃ ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಭಟನೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಕೊಂಡ್ಯೊಯ್ದರು ಇದು ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಲುಪಿತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಇದು ಏಟುಕದಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೂ ಅವರು ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದದ ಮುಂದೆ ಹಿನ್ನಡೆ ಅನುಭವಿಸಿದರು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಆಧುನಿಕ ಮಹಿಳಾವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ *'ಚಾರ್ಲೆಟ್ ಬಂಚ್'ರವರು ಮಹಿಳಾ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಬಹುಮುಖ್ಯಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಸರ್ವೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವ ಪುರುಷ ಸಮಾಜವನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾ*"ಮಹಿಳಾ ವರ್ಗವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ವರ್ಗ ಇಂಥ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾನವತೆಯ ತೀವ್ರ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮತ್ತು ನಾಗರೀಕ ರಾಜಕೀಯ, ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

*ಮಹಿಳಾವಾದದ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಫಲವಾಗಿ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದು ೧೦೪ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಲೈಂಗಿಕತೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಚಾರ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿವೆ, ೫೩ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ,

* "ಮಹಿಳಾ ವಾದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ (ಪತ್ರಾರ್ಜಿತ) ಭಾಗ ಕೊಡುವುದು ಕಾನೂನಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅನೈತಿಕವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ–ಪೂರೈಕೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾದ ಎಂಬ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಯಾಗಿದೆ.

* "ಮಲಗಿದವರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಭಾಗವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವಷ್ಟು ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರು ಕಲಿತ್ತಿಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಉದ್ದಾರವನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಲೇಬೇಕಾದರೆ ಮೈತುಂಬ ಎಚ್ಚರದಿಂದರಬೇಕು".

* ಆಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ೧೦೦ ಪುರುಷರ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ತೆಡೆಗಟ್ಟಲು ಕಂಕಣಕಟ್ಟಿ ನಿಂತಿವೆ ಇದು ಮಹಿಳಾ ಜಾಗೃತಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಕಾರ್ಯವೆ ಹೊರತು, ಸ್ವತಃ ಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಅರಿಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಸೀಡಾ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ದದ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಚಿಂತಕಿ **ಎಲಿಜಬತ್ ಕ್ಯಾಡಿ ಸ್ಟಾಂಟನ್** ಎಂಬುವವರು* "ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಷ್ಟೆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರಿ ಸಾಮಾನ ಸ್ಥಾನ–ಮಾನಗಳು ಬೇಕು" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದುವರೆದಂತೆ ಅವರೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ **'ಮನುಕುಲದ ಚರಿತ್ರೆ'** ಎಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರಂಕುಶ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಒಂದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪುರುಷ ಮಹಿಳೆಯ ಮೇಲೆ ಪದೇ–ಪದೇ ನಡೆಸಿದ ಹಿಂಸೆ ಹಾಗೂ ದುರಾಕ್ರಮಣದ ಚರಿತ್ರೆ " ಎಂದಿದ್ದಾರೆ

"ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆದಂತೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಪೇರಕಗಳು; ಸ್ಪೂರ್ತಿದಾಯಕಳು, ಅವಳೇ ಮೊದಲು ಕವಿಯತ್ರಿಯಾಗಿರಬೇಕು" ಎಂಬುದು ಮಹಿಳಾವಾದದ ಒಂದು ನಿಲವು.

ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕನ ಮಾಡುವುದು ಬಲು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವೆ ಸರಿ. ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದವು ಹಕ್ಕುಗಳು, ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಮತ್ತು

[illegible] ಸ್ತ್ರೀ–ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳು [illegible] ಹಕ್ಕುಗಳ [illegible]
ಲೇ- ಸೀತಾ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ
ಪ್ರ- [illegible] ೨೦೦೩.
ಪು- ೮೨, ೯೯, ೧೦೨

ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಸೃಷ್ಟಿ–ಸ್ಥಿತಿ–ಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರು ಸಾಮಾನರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಶರೀರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲವೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಮನೋಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಚೌದ್ಧಿಕತೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾಮರಸ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಮಿಪ್ಯತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ ಕಾಣಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮುಂದಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹದ ವಾದವನ್ನು ಮಹಿಳಾವಾದ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಮಹಿಳಾವಾದದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪ– ಸ್ತ್ರೀಯರು– ಸ್ತ್ರೀಯರಪವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯತವಾಗಿ ಕೇಳುವ ಮತ್ತು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಗೃತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಮಹಿಳಾವಾದ.

*"ಇಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ–ಮಾನಗಳನ್ನು, ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಅಮೇರಿಕಾವು ೭೨ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಹಿಳಾವಾದ, ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ಫಲವಾಗಿ ನೀಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಮಹಿಳಾದುರ್ದೈವವೇ ಸರಿ."

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮತದಾನ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಿದ ರಾಷ್ಟ್ರ – ನ್ಯೂಝಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಈ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾರದೆ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಿತು ಎಂಬುದು ಸತ್ಯಸಂಗತಿ,* ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ೧೮೮೯ರಲ್ಲಿ ಸೋರಜನಿನಾಯ್ಡು ಮುಂದಾಳತ್ವದ ನಿಯೋಗವು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಮನವಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿತ್ತು. ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಮಹಿಳಾವಾದದ ಫಲವಾಗಿ ದೊರತ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳೇ ಅಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಬಂದು ಭಾಗವೆಂದು ತಮ್ಮ ಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಮಹಿಳಾ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾ ವಾದದಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೆ ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತು "ಪುರಷರು ಸವೆಸಿದ ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಬೇಡವೆನಿಸಿದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಸ್ತ್ರಿಯರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗಗಳೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಪರಿಯನ್ನ" ಲೇಖಕರು ಸೂಕ್ಷವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

*ಉಲ್ಲೇಖ- ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ.
ಸಂ- ಡಾ. ಎಂ. ಉಷಾ
ಪ್ರ- ಕ.ವಿ.ವಿ. ೨೦೦೩
ಪು- ೨೧, ೨೨, ೨೮

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೇನೂ ಅಲ್ಲವೆಂದರೆ ಬಹುಷಃ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡದಂತಹ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಯರ ಮತ್ತು ಲಲಿತಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ಸುಪುತ್ರಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ಇಂದಿರಾಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಬಹುದು. ಇಂದಿರಾಳೊಂದಿಗೆ–ಮೋಹನನ ಮದುವೆ ಎಂದು ಗುರು ಹಿರಿಯರು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಷರತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ. ಮೋಹನನು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ೨ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದ ನಂತರ ಇವರಿಬ್ಬರ ಮದುವೆಯೆಂದು, ಇವರಿಬ್ಬರು ಈ ಷರತ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದರು. ಈ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಒಂದು ಘಟನೆ ನಡೆದು ಹೋಯಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಇಂದಿರಾಳ ತಾಯಿ ಲಲಿತಮ್ಮ ಗಿರಿಯೆಂಬ ಗಂಡು ಮಗುವಿಗೆ ಇಳಿಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದ್ದು ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದದ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ತ್ರೀ–ಪರುಷರಿಬ್ಬರು ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿ ಒಪ್ಪಂದಮಾಡಿಕೊಂಡಿರ ಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದಿರಾ–ಮೋಹನನ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಮಾತುಕತೆಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮೋಹನನ ಉದ್ದೇಶ ಇಂದಿರಾಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಷ್ಟೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದಿರಾಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹಣ ಕಾಸಿನ ನೆರವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿ ಮೋಡ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನ ಯಜಮಾನ ನಾಗುವುದರಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಯರಿಗೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮೋಹನ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಇಂದಿರಾಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸುವ ನಾಟಕ ಮಾಡಿದ ಎಂಬುದು ಮಹಿಳಾವಾದದ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಲುವು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡ ಮೋಹನನಿಗೆ ಇಂದಿರಾಳ ರೂಪ–ಚೆಲುವು ಇಷ್ಟವಾಗದೆ ಬೆಳ್ಳಿಮಾಡ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇವಕವಾದರೂ ಸರಿ ಮಾಲೀಕನಾಗುವಾಸೆ ಬೇಡವನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾವಾದದ ನಿಲುವೆನೆಂದರೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಬಹಳ ಅಂತರ ಕಾಯ್ದು ಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವರು. ಬಿಚ್ಚು ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ೨ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೋಡಿದ ಮೋಹನನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾಳ ಶೀಲಚಾರಿತ್ರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅನುಮಾನದಿಂದ ಮಾದುವೆಯಾಗಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಎಂಬುದು. ಮೋಹನ ಮತ್ತು

ಇಂದಿರಾ ಇಬ್ಬರು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಯ ಕಡೆ ನಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿರ ಮೋಹನನ ಕಾಲಿಗೆ ಮರದ ದಿಮ್ಮಿ ತಗುಲಿ ೨೦ ಅಡಿಗಳ ಆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಜ್ಞಾನ ಕಳೆದು ಕೊಂಡನು. ಇಂದಿರಾಳು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಮೋಹನಾ.....ಮೋಹನಾ ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ತಂದೆ ರಾಯರು, ಪುಟ್ಟಯ್ಯರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮನೆ ಸೇರಿಸಿದಳು. ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಇಂದಿರಾಳ ಮಾನವೀಯತೆ, ಮೋಸ ಮಾಡಿದರು–ಸ್ನೇಹಹಸ್ತ ಚಾಚುವ ಗುಣವನ್ನು ಮೋಹನನಂತ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಮಹಿಳೆಯಾದ ಧೃಡನಿಲುವಾಗಿದೆ.

ಮೋಹನನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾನೆ ಕಾರಣ, ಎಂದು ಕೊಂಡ ಇಂದಿರಾಳ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಮುಂದುವರೆದು ಮೋಹನನ ಮೇಲೆ ತಾನು ಈ ರೀತಿ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ? ಅವನು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬೀಳಲೆಂದೇ ತಾನು ಅವನನ್ನು ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಬಂದನೇ, ಅವನು (ಮೋಹನ) ತನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕಿಟ್ಟಿದ ಕೊಳ್ಳಿಯಿಂದ ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಕೊಂಡಳೆ, ಹೀಗೇಲ್ಲಾ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಂದಿರಾಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿರುವ ಮಹಿಳಾವಾದವು ಅವಳ ಚಡಪಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಸಾಹಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದವು ಆ ರೀತಿಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೂ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಹೊರತಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಸಿಗದ ಸಮಾಜವಾಗಲಿ, ಕುಟುಂಬವಾಗಲಿ ಅದನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನೇರ ಮಡಿಗಳನ್ನಾಡುವುದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬದ್ದಿಲ್ಲ.

ಬೆಳ್ಳಿಮೊಡ ಕೃತಿಯ ಇಂದಿರಾ ಮೋಹನನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ. ಎಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರ ಮುಖ! ಆ ಮುಖದ ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಹೃದಯ! ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಗೆಳೆಯಬೇಕೆ? ಎಂದು ಕೊಂಡಳು. ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಂದಿಗೂ ಪತಿಯನ್ನು ನಿಂದನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ನಮ್ಮ ಸುಪ್ರದಾಯ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೋಹನನ್ನು ಇಂದಿರಾಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಪಚಾರವನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದವು ಮೋಹನನ ಕಪಟತನಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಲಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾನವಕುಲಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಬಹಿಷ್ಕಾರ

ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಮುಹಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಂತಾನ ಹರಣ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಹಿಳಾವಾದವು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದೆ.

ರಾಯರು ಮಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿ, ಸುಖವಾಗಿರಲೆಂದು ಮೋಹನ ನೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ ಗೋತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೋಹನನ ರೂಪಕ್ಕೆ ಇಂದಿರಾ ಮನಸಾರೆ ಸೋತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಭಾವಿ ಅಳಿಯನಾದ ಮೋಹನನು ರಾಯರಲ್ಲಿ ಬಂದು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಓದುವ ಅವಕಾಶ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಲು (ಮಾವ) ರಾಯರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಇಂದಿರಾಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಮೋಹನನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಗೋತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು, ಮುಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದು ಇಂದಿರಾಳಲ್ಲಿ ಈ ಮದುವೆಗೆ ನನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ರಾಯರು ನೀಡಿರುವ ಹಣವನ್ನು ನಾನು ಸಾಲವೆಂದು (ಋಣವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ) ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಹಂತ–ಹಂತವಾಗಿ ತೀರಿಸುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಇಂದಿರಾಳ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಭಾವ ಪರವಶನಾದ ಮೋಹನನು ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಸಾಲದ ಹೊರೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ ಎನ್ನಲು, ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಇಂದಿರಾಳು ಸಾಲ ಮಾಡುವವರು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಷ್ಟು ಸಾಲ ಮಾಡಬೇಕು. ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಾಲ ತೀರಿಸುವ ಭರವಸೆ, ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿರಬೇಕು ಎಂದಳು. ಮೇಲಿನ ವಸ್ತು ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾ ವಾದದ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಮೋಹನ ತನ್ನ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಇಂದಿರಾಳ ಹತ್ತಿರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಾಗ ಆಕೆ ಶಾಂತ ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾನು ಮುಂಬೈ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲೇ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೆ ಎಂದಳು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾವಾದವು ತನ್ನ ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಘಾತಕಾರ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದಾಕ್ಷಣ ಮನೆಯಲ್ಲಾ ರಂಪ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಂದಿರಾ ಅಪವಾದವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನೇ ಆದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿಯೂ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿಯೂ ಅಪವಾದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿರುವ ಮೋಹನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ

ಒಪ್ಪುತ್ತಾರಾದರೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಹನ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅಪರಾಧಿ ಎಂದು ಮಹಿಳಾವಾದ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ.

ಅವಳ ಮಗಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಭವಾನಿಯನ್ನು ಮುಗ್ಧ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಾಗಿ ಲೇಖಕರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭವಾನಿಯು ಸ್ವಭಾವತಃ ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನ ಸುಂದರತೆಗೆ ಮೆರಗು ತರುವಂತೆ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನೂ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾಳೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವಳ ಸರಳತೆ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಜಗನ್ನಾಥ ಸೋತು ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಾಂಕುರದಲ್ಲಿ ಭವಾನಿಯನ್ನು ಬೀಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವರಿಬ್ಬರ ಪ್ರೇಮ ವಿಚಾರವು ತಂದೆ ವಾಮನ ರಾಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕಾಲೇಜು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮಗಳು ಭವಾನಿಯನ್ನು ತಂದೆ ವಾಮನ ರಾಯರು "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಬೆಳಗಿನ್ನಿಂದ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಭವಾನಿಯು ಮೊದಲು ಒಣಗಿದ ತುಟಿಗಳನ್ನು ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ತೇವ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು, ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ತುಟಿಗಳ ಕಂಪನ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಹಲ್ಲುಗಳು ಕೆಳದುಟಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದವು." ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭವಾನಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಆದವಳು ಪುರುಷ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾಳೆಂದು ಲೇಖಕರು ಒಂದು ಕಡೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ವಾದಿಗಳು ಭವಾನಿಯ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಭವಾನಿಯು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹುಡುಗಿ ಅವಳ ಮದುವೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರಳು. ಸ್ತ್ರಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹರಣ, ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹವಾದದು ಮಹಿಳಾವಾದಿಗಳು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭವಾನಿಯ ತಾಯಿಯು ವಾಮನ ರಾಯರಲ್ಲಿ ಕಾಣದ ಸುಖವನ್ನು ಪರಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದಳು. ಮಗಳು ಭವಾನಿಯು ಅದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಮನ ರಾಯರು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ "ಎಷ್ಟಾದರೂ ಒಂದೇ ರಕ್ತ. ತಾಯಿ ಮಗಳಿಬ್ಬರದೂ, ಬುದ್ಧಿ ಹೇಗೆ ಬದಲಾದೀತು" ಎಂದು ಗೊಣಗಿಕೊಂಡರು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಮಗಳು ಮನದಲ್ಲೇ ನೊಂದುಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವ ಸತ್ಯವೆಂದರೆ ಭವಾನಿಗೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಪರಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಿರುವ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಬದುಕಿರುವಳೆಂದು ರಾಯರು ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಬದುಕಿರಬಹುದೆಂದು ಕಲ್ಪನೆಯು ಕೂಡ ಭವಾನಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಭವಾನಿಯ ತಾಯಿ ಬೇರೊಬ್ಬ

ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ವಾಮರಾಯರೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅಥವಾ ವಾಮನ ರಾಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕು ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನ ಪಡೆದವರು ಪುನರ್ವಿವಾಹವಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿದ್ದರೂ, ಮೌನವಾಗಿದ್ದು, ನೀತಿ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ತಲೆ ಬಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದಡಿಯಲ್ಲೂ ಬಾಳದೆ, ಕಾನೂನಿನ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲಾರೂ ಸಮಾನರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಸರಿಯಗಿ ಅನುಸರಿಸದೆ ಅಪವಾದ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಗುರುಯಾಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಮಹಿಳಾ ವಾದಿಗಳು ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು (ಭವಾನಿ ತಾಯಿ) ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ನ್ಯಾಯಯುತವಾದದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರಾದ ನಾವು ಅರಿತಿರಲೇಬೇಕು.

ವಾಮನ ರಾಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಹೊರಟುಹೋದ ವಿಷಯ ದಶಕ ಕಳೆದರೂ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿತ್ತು. ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲಿನ ಕೋಪವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮುಗ್ಧ ಮಗಳು ಭವಾನಿಯ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ "ಓಡಿ ಹೋಗೋ ಜಾತಿಗೆ ಮದುವೆ ಬೇರೆ ಕೇಡು ಎಂದರು ತೀರಾ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ. ಮತ್ತೂ ಮುಂದುವರೆದು "ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತೀನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರಬೇಕಲ್ಲ. ಓಡಿ ಹೋಗಲು ನೀನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲವೇನು" ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಹಿಳಾವಾದಿಗಳು ತುಂಬಾ ಆರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರೀತಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಓಡಿ ಹೋದವರಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ತಂದವರಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪರಸ್ಪರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಜವಾಬ್ದಾರಿತನದಿಂದ ವಿವಾಹವೆಂಬ ಅಂಕಿತವನ್ನು ನಾವು ಹಾಕಬೇಕಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಜಗನನಾಥನು ತಾನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಹಠವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಂದೆ ಕೇಶವಯ್ಯರಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕೇಶವಯ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ವಿಮಲ ಇಬ್ಬರದೂ ಒಂದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಡುಗಿ ಯಾವ

ಜಾತಿಯವಳೆಂಬುದು? ಮಗನಾದ ಜಗನ್ನಾಥನು ಅವಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿಯವಳಿರಬೇಕು. ಹಾಗೇನು ಅಲ್ಲವಾದರೂ ಅವಳ ಜಾತಿ ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ ಎಂದು ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರಿಗೂ ವಧು-ವರರ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವುದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಡಿಲಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಕೇಶವಯ್ಯ-ವಿಮಲಮ್ಮರವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಾಮನ ರಾಯರು ಬದುಕಿದ್ದ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಗಳಾದ ಭವಾನಿಗೆ ಎಂದೂ ಏನನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹೇಳದಿರಲು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ ಓಡಿ ಹೋದವಳ ಮಗಳು ಭವಾನಿ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ಯಾರು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ರಾಯರು ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ರಾಯರಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೋಪವಿತ್ತಾದರೂ ಮಗಳಾದ ಭವಾನಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತಾಯಿಯ ಮರಣ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಸೋದರ ಮಾವ ವಿಶ್ವನಾಥನು ಭವಾನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಾಯಿಯ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನೇ ಕಾಣದ ಭವಾನಿಯು ತಾಯಿ ಓಡಿಹೋದ ಹೆಣ್ಣಾದರೇನಂತೆ? ತನಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಾಗ ಅವಳ ಹೆಣ್ಣುತನ ಕಳಂಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಮಾತೃತ್ವ ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಈ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಹಿಳಾವಾದದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದಾದರೆ ವಾಮನರಾಯರು ತಾಯಿಯನ್ನು ಭವಾನಿಗೆ ತೋರಿಸದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಮಾತೃ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಮಾನವೀಯೇ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ, ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಜಗನ್ನಾಥನ ತಾಯಿಗೆ ಭವಾನಿ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವಳೆಂಬ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಾಳು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಶಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭವಾನಿ ಓಡಿ ಹೋದವಳ ಮಗಳೆಂಬುದು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ವಿವಾಹ ಕಾರ್ಯವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಮಹಿಳಾ ವಾದವು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು. ಮಹಿಳಾ ವಾದವು ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವರ್ಗ ಭಾವನೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಶೋಷಣೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಶೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ. ಆದರೆ ಭವಾನಿಯ ವಿಷಯ ವ್ಯತಿರಕ್ತವಾದದ್ದು. ಭವಾನಿ ಓಡಿಹೋದವಳ ಮಗಳಾದ ಕಾರಣ ಗೌಪ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾಪಾಡುವುದು ವಾಮನ ರಾಯರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು

ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳಾ ವಾದಿಗಳು ವಾಮನ ರಾಯರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಭಿನಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸಲೇಬೇಕು.

ಜಗನ್ನಾಥನು ಭವಾನಿಯನ್ನು ಕಾವೇರಿ ನದಿ ತೀರದ ಬಳಿ ಕರೆತಂದನು. ಜಗನ್ನಾಥನು ಭವಾನಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳು ಎಂದನು. ಭವಾನಿಯು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಹೆಣ್ತನಕ್ಕೆ ಅಪಚಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಅವಳು ನನ್ನ ತಾಯಿ ಎಂದಳು. ತಾಯ್ತನದ ಮೇಲಿನ ವಾತ್ಸಲ್ಯಕ್ಕೆ ಜಗನ್ನಾಥ ಮರುಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಭವಾನಿ ಶೀಲವಂತಳು, ಗಂಗೆಯಷ್ಟೇ ಪವಿತ್ರಳು ಎಂದೆನುತ ತಾಯಿ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಮಗಳು ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸುವುದು ಅನ್ಯಾಯವೆಂದು ಕೊಂಡನು. ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದದಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸದರೆ ಭವಾನಿಯು ನನ್ನ ತಾಯಿ ನನಗೆ ಜನ್ಮ ವಿತ್ತಾಗ ಪವಿತ್ರಳಾಗಿದ್ದಳು ಎಂದಾಗಷ್ಟೆ ಜಗನ್ನಾಥನ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿತು ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿಚಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಮಹಿಳೆಯರ ಪರವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಾದ ಮಂಡಿಸಿದರೂ ಗೆಲುವು ಅಷ್ಟೇದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತ ದೇಶವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಗೆ ಒಗ್ಗಿ ಕೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅದರೊಳಗೆ ನಾನು ಜೀವಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವಳ ಮಗಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ವಾಮನ ರಾಯರು ಎಂದಿನಂತೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಕ್ಷಿದಾರರೊಂದಿಗೆ ಕೇಸಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ವನಜಾಳ ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವನಾಥನು ಬಂದನು. ವಾಮರಾಯರಿಗೆ ವಿಶ್ವನಾಥ ಬಂದಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಬಂದ ಸಮಾಚಾರವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಡದಿ, ನನ್ನ ತಂಗಿ ವನಜಾಳು ತೀರಿ ಹೋದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ದಿನವೇ ಸತ್ತು ಹೋದಳೆಂದು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಯರು ಮಾತು ಮುಂದುವರೆಸಿ "ಸಾಯೋಕೆ ಏನಾಗಿತ್ತಂತೆ ಅವಳಿಗೆ? ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲಿನ ಮಮತೆ ರಾಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲಾ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವಳ ಸಾವಿನ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದ್ದೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾ ವಾದದಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸುವುದಾದರೆ ರಾಯರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ನಿಜ. ಸೈಗಲನ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲು ಚಿತ್ರಗೀತೆಗಳ ಗ್ರಾಮಫೋನ್ ಅನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ವನಜಾ

ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನವಳಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಭಾವಪರವಶಳಾಗಿ ರಾಯರೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆಗೆ ಮುನ್ನ ಶ್ರೀಕಂಠನನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ವನಜಾಳು ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆಂದು ತವರೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಶ್ರೀಕಂಠನ ಸ್ನೇಹ ಹತ್ತಿರವಾಯಿತು. ಇದು ರಾಯರಿಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಮಹಿಳಾವಾದವು ವನಜಾಳು ಮಾಡಿರುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾದರೂ ವಯಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ (ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನವಳು) ಅವಳಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಿ ರಾಯರು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವಳ ವರ್ತನೆ ಮಿತಿ ಮೀರಿದ ಪರಿಣಾಮ ರಾಯರು ಹೊರ ಹೋಗುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವನಜಾ ಶ್ರೀಕಂಠನೊಂದಿಗೆ ಮುಂಬೈಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ರಾಯರು ಮಗಳಾದ ಭವಾನಿಯ ಜೊತೆ ಕಠೋರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಮಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ಬಂಗಾರವಾಗಿರಲೆಂದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ರಾಯರು, ಅಳಿಯ ಜಗನ್ನಾಥನ ಬಳಿ ಬಂದು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನಿಡಿದು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುತ್ತಾ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನೋಯಿಸಬೇಡಿ, ತಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ತಬ್ಬಲಿ ಎಂದು ಗೋಳಿಡುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಮಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದು ಬೇಡವೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರಾಯರು ನಡೆದುಕೊಂಡ ರೀತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಬಹುದಾದರೂ, ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವು ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಜೊತೆಗೆ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಜಿಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ದನಿ ಎತ್ತುವುದು, ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ತುಂಬಾ ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಅರಿತ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುವ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಚೇತನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರು. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆಚರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲ ನೆಲೆ ಕುಟುಂಬ ಎಂದು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಆ ಕುಟುಂಬದ ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಡಿಲತೆ-ಜಟಿಲತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು ಎಂಬ ಅರಿವು ಅವರಿಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ

ಎಲ್ಲಾ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಮೂಲಕ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅವರು ಶರಪಂಜರ, ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ, ಅವಳಮಗಳು, ಮುಕ್ತಿ, ಕಂಕಣ ಇನ್ನಿತರ ಎಲ್ಲಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಕುಟುಂಬದೊಳಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭದ್ರತೆಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಆಮಿಷಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಒಂದು ಸಮೂಹವನ್ನು ಜಾಗೃತಿಗೊಳಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ತೀರ್ಮಾನಗಳು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಲೇಖಕರ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ ಮುಂದೆ ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದದ ಕಾರ್ಯ ನೀರಸವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾವಾದವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಲೇಖಕರು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣಗಳು "ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು, ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮನಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೂ "ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರಪಂಚ ವ್ಯವಹಾರದ ಪ್ರಪಂಚವಲ್ಲ" ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಗಂಡನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪುರುಷರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸ್ತ್ರೀವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ಧೀಮಂತ ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಅವರ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಇಂದಿನ ಮಹಿಳಾವಾದವು ಪ್ರಚಾರ, ನಗದು ಪುರಸ್ಕಾರಕೊಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆರೋಪವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮಹಿಳಾ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಪುರುಷನಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾ. ಬೆಳ್ಳಿ ಮೋಡ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಮಾಲಿಕನ ಒಬ್ಬಳೆ ಮಗಳಾದ ಇಂದಿರಾಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಆ ಎಸ್ಟೇಟ್ ವಾರಸುದಾರ ನಾನೇ ಎಂದುಕೊಂಡನು ಮೋಹನ. ಮೋಹನನು ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾಳು ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮೋಹನನಿಗೆ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದಳು ಇಂದಿರಾಳ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಕಂಡ ಮೋಹನ ಸ್ತ್ರೀ ಕುಲವನ್ನು ಗೌರವಿಸತೊಡಗಿದನು.

ಅಧ್ಯಾಯ-೮

ಉಪಸಂಹಾರ

" ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ" ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲದ (೨೦೧೨-೧೩) ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್., ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪ್ರಶಾಂತ್‌ಕುಮಾರ್ ಜಿ.ಎನ್.ಎಸ್. ಆದ ನಾನು ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಕನ್ನಡ ನವೋದಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಗತಿಪರ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಬರಹಗಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು ಇವರು ಬರೆದ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಅಲೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವು. ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಓದುಗರನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಮಹಿಳಾ ಓದುಗರನ್ನು ಅಕರ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು. ಹದಿ ಹರೆಯದವರು ಅದರಲ್ಲೂ ಯೌವ್ವನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿರುವ ಯುವಕ-ಯುವತಿಯವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಬಹು ಬೇಗ ಯಶಸ್ಸನ್ನುಗಳಿಸಿದವು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಹೆಚ್ಚು ಕಲಿತದ್ದು ಪ್ರಪಂಚದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯಾಗಿ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಸೂಚನೆ ಮೇರೆಗೆ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ರಚನೆಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಳಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಾವು ಕಂಡದ್ದನ್ನು, ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು, ಅನುಭವಿಸಿದ್ದನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅವಲೋಕನಾಶಕ್ತಿ, ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ, ಮಾನವೀತೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ದಿಟ್ಟ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೋಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಇನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಮತ್ತಷ್ಟು ಓದುಗರಿಗೆ ಮತ್ತು ಬರಹಗಾರಿಕೆಗೆ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನೀತಿದೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಬಾಳಿನ ಹಗೆಯಾಗಿ ನಿಂತದ್ದು ಅವರ ಉಬ್ಬಸರೋಗ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಅಂಟಿಬಂದ ಈ ವ್ಯಾಧಿ ಅವರನ್ನು ಬಹುಬೇಗ ಅಹುತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ತಮ್ಮ ನೋವು ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪಾತ್ರದ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ರೋಗವಿದ್ದರೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಕಷ್ಟ ಎಷ್ಟೇ ಇರಲಿ, ಹೇಗೆ ಬರಲಿ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಛಲ ಅವರ ಬದುಕು, ಬರಹದಿಂದ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯವರಾದ ನಾವು ಕಲಿತು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಚಿಂತನೆ ತುಂಬಾ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಅವರು ಸ್ತ್ರಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವರ್ಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧೀಯವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ಒಂದೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣಗಳು ಆಯಾ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭದ ನೈಜ ಚಿತ್ರಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಲೇಖಕರು ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ, ಅವಳ ಮಗಳು, ಮುಕ್ತಿ, ಕಂಕಣ, ಸೋತು ಗೆದ್ದವಳು ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿ ಮೋಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಪ್ರಧಾನತ್ವವನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದು ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಠಿಣವಾದದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯ

(ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ) ಲೇಖಕರೊಬ್ಬರು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿತ್ತಾದರೂ ಫಲಿತಾಂಶ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಕಠಿಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಮೌನವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದು ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಪುರುಷರೇ ತುಂಬಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳ ಪ್ರವೇಶ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಅಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪ್ರೌಢವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ದಿಗ್ಗಜರ ನಡುವೆ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಮತ್ತು ದಿಗ್ಗಜರನ್ನು ಗೆದ್ದ ತ್ರಿವೇಣಿಯ ಧೀಮಂತನಕ್ಕೆ ನಾವು ತಲೆಬಾಗಲೇಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರು ಅಂದು ಎದುರಿಸಿದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರಿಗೆ ಒಂದು ದಾರಿಯಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಶಯವೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕೌಟುಂಬಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿ ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡದಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾಳನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನ ಒಡತಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಾತಿಗೆ ಯಾರು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾ: ಇಂದಿರಾಳು ಮೋಹನನ ತಿರಸ್ಕರಣೆಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಒಂದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವುದು.

ಸ್ತ್ರೀಯರು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಅಪಜಯ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ವಿದವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡದೆ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕಠಿಣ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡದಿರುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಾಲತಿ–ಪ್ರಸಾದ್ (ಹಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ) ರ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಭಾಷ್ಯ (ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ) ಬರೆದರು.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಬದುಕು, ಬರಹ ಮತ್ತು ಆಶಯಗಳು ಸಮಾಜದ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿಯೇ ಆಗಿದೆ ಹೊರತು, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಪುರುಷರ ವಿರುದ್ಧ ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟುವುದಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರಾದ ನಾವೂ ಕೂಡ ಅರಿತು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದಾಗಿ ತಾಯಿಯಾಗುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತಾಯಿಯಾಗಲೇಬೇಕೆಂದು ಹಟದಿಂದ ಮಗುಕೊಡು ಎಂದು ವಿಧಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿ ನಿಂತು ಅವರು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದಾಗ, ಅವರು ಬಹುದಿನದಿಂದ ಕಾತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅತಿಥಿ ಬಂದರೂ ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸ ಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳು ತಾಯಿಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವಳಿಕೆ ಮುಕ್ತ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಿಯಾಮವಿತ್ತು. ಅದರಂತೆಯೇ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ತಾಯಿಯಾಗುವ ಹಂಬಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ದತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ತಾಯ್ತನದ ಸವಿಯನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಲು ಅವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲಾಗದೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂಬ ಸತ್ಯ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಬಂಧಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ನರಳಿನಲ್ಲಿ ಅರಳಿ–ನಗುತ್ತಿರುವ ಹೂಗಳು ಎಂದರೆ ಬಹುಷಃ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಮೂಲ ನೆಲೆ ಕುಟುಂಬವಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಸಂಪಡಿಸಲು ಲೇಖರರು ಮುಂದಾದರೂ, ಕಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗೇ ಉಳಿದು ಬಿಡುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ವಿವೇಚನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಬರಹಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಾಧನೆಗೆ ಭಂಗ ಬಾರದಂತೆ ಅವರ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಪರ ಕಾಳಜಿ, ಪರಂಪರೆ ಬಗೆಗಿನ ಅಭಿಮಾನ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಸ ಕಾಲದ ಮುಂದುವರೆದ ೨೧ನೇ ಶತಮಾನದ ಇವತ್ತಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳ್ಳುವ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಆಶಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಆಧುನಿಕ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಸಂಪಾದಕರು – ಡಾ.ಎಂ.ಉಷಾ
ಪ್ರಕಾಶನ – ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪ್ರಕಾಶನ ವರ್ಷ – ೨೦೦೭.

೨. ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ
ಡಾ. ಗೀತಾ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ
ಪ್ರಕಾಶನ – ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
ಪ್ರಕಾಶನ ವರ್ಷ – ೨೦೦೯

೩. ಬೈಗುಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ
ಡಾ. ಹರಿದ್ರಾಳ ಗವಿಸಿದ್ದಪ್ಪ
ಪ್ರಕಾಶನ – ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪ್ರಕಾಶನ ವರ್ಷ – ೨೦೧೦.

೪. ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಬಂಧಗಳು
ಡಾ. ಟಿ.ಆರ್.ಚಂದ್ರಶೇಖರ್
ಪ್ರಕಾಶನ – ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪ್ರಕಾಶನ ವರ್ಷ – ೨೦೦೮

೫. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಶೈಲಿ
ಚಿದಾನಂದ ಸಾಲಿ
ಪುಸ್ತಕ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ–ಸರಸ್ವತಿ
ಪುಸ್ತಕ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
ಪ್ರಕಾಶನ ವರ್ಷ – ೨೦೧೦.

೬. ಮಹಿಳಾ ಆರ್ಥಿಕತೆ
ಸಂಪಾದಕರು :
೧. ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್.ಶ್ರೀಮತಿ,
೨. ಡಾ.ಶಿವಾನಂದ ಎಸ್.ವಿರಕ್ತಮಠ
೩. ಡಾ.ಜೆ.ಕೃಷ್ಣ
ಪ್ರಕಾಶನ – ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪ್ರಕಾಶನ ವರ್ಷ – ೨೦೦೭

೭. ನಿರ್ಣಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ
ಡಾ. ಡಿ.ಮೀನಾಕ್ಷಿ
ಪುಸ್ತಕ ದೊರೆಯುವ
ಸ್ಥಳ – ಸರಸ್ವತಿ ಪುಸ್ತಕ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
ಪ್ರಕಾಶನ ವರ್ಷ – ೨೦೧೦

೮. ಮಹಿಳಾ ಸಾಮಾಜಿಕತೆ
ಡಾ.ಜ್ಯೋತಿ ಶಿವಕುಮಾರ್
ಪ್ರಕಾಶನ – ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪ್ರಕಾಶನ ವರ್ಷ – ೨೦೦೭.

೯. ಬುಡಕಟ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಸಾದನ ಕಲೆ
ಡಾ. ಸವಿತಾ ನಾಯಕ
ಪ್ರಕಾಶನ – ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪ್ರಕಾಶನ ವರ್ಷ – ೨೦೦೦.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆ
ರವಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್,
೧೧೫೨, ಚಾಮರಾಜಪುರಂ,
ಮೈಸೂರು. ರಿ ಪ್ರಿಂಟ್ – ೨೦೧೨.

೨. ಅವಳ ಮಗಳು
ರವಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್,
೧೧೫೨, ಚಾಮರಾಜಪುರಂ,
ಮೈಸೂರು. ರಿ ಪ್ರಿಂಟ್ – ೨೦೧೨.

೩. ಮುಕ್ತಿ
ರವಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್,
೧೧೫೨, ಚಾಮರಾಜಪುರಂ,
ಮೈಸೂರು. ರಿ ಪ್ರಿಂಟ್ – ೨೦೧೧

೪. ಹೆಣ್ಣೆಲೆ ಚಿಗುರಿದಾಗ
ಸಾಯಿಗೀತ ಪ್ರಕಾಶನ
ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪುರಂ,
ಮೈಸೂರು. ರಿಪ್ರಿಂಟ್ – ೨೦೧೧.

೫. ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ
ತ್ರಿವೇಣಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್,
ನಂ.೧೧೯೫, ಚಾಮರಾಜಪುರಂ,
ಮೈಸೂರು. ರಿಪ್ರಿಂಟ್–೨೦೧೧.

೬. ಬಾನು ಬೆಳಗಿತು
ತ್ರಿವೇಣಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್,
ನಂ.೧೧೯೫, ಚಾಮರಾಜಪುರಂ,
ಮೈಸೂರು. ರಿಪ್ರಿಂಟ್–೨೦೧೨.

೭. ಅಪಸ್ವರ
ತ್ರಿವೇಣಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್,
ನಂ.೧೧೯೫, ಬಾಲಕೃಷ್ಣರಾವ್ ರಸ್ತೆ,
ಚಾಮರಾಜಪುರಂ, ಮೈಸೂರು.
ಪ್ರಕಾಶನ ವರ್ಷ – ೧೯೯೭,
ಮುದ್ರಣ – ಪಾರಿಜಾತ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್,
ಮೈಸೂರು.

೮. ಅಪಜಯ
ರವಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್,
ಎಂ.ಐ.ಜಿ.೫೦ ಇ ಮತ್ತು ಎಫ್ ಬ್ಲಾಕ್,
ರಾಮಕೃಷ್ಣ ನಗರ, ಮೈಸೂರು.
ಮುದ್ರಣ – ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರು ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ರಾಮಾನುಜ ರಸ್ತೆ,
ಮೈಸೂರು.

೯ ಸೋತು ಗೆದ್ದವಳು
ತ್ರಿವೇಣಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್,
ನಂ.೧೧೯೫, ಬಾಲಕೃಷ್ಣರಾವ್ ರಸ್ತೆ,
ಚಾಮರಾಜಪುರಂ, ಮೈಸೂರು.
ಪ್ರಕಾಶನ ವರ್ಷ – ೨೦೧೧
ಮುದ್ರಣ – ಪಾರಿಜಾತ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್,
ಮೈಸೂರು.

೧೦. ಕೀಲುಗೊಂಬೆ
ರವಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್,
ರಾಮಕೃಷ್ಣ ನಗರ, ಮೈಸೂರು.
ಪ್ರಕಾಶನ ವರ್ಷ – ೨೦೦೮

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧ ಆಧುನಿಕ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಸಂಪಾದಕರು: ಡಾ॥ ಎಂ.ಉಷಾ
ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪುಟ : ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ೨೧

೨. ಆಧುನಿಕ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಸಂಪಾದಕರು: ಡಾ॥ ಎಂ.ಉಷಾ
ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪುಟ : ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ೨೭

೩. ಆಧುನಿಕ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಸಂಪಾದಕರು: ಡಾ॥ ಎಂ.ಉಷಾ
ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪುಟ : ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ೨೮

೩. ಆಧುನಿಕ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಸಂಪಾದಕರು: ಡಾ॥ ಎಂ.ಉಷಾ
ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪುಟ : ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ೪೩

೫. ಮಹಿಳಾ ಸಾಮಾಜಿಕತೆ
ಲೇಖಕರು : ಜ್ಯೋತಿ ಶಿವಕುಮಾರ್
ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ ೧

೬. ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳು
ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ
ಲೇಖಕರು : ಡಾ॥ ಗೀತಾ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ
ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಡಾ॥ ಶಿವನಾಂದ ಎಸ್ ವಿರಕ್ತಮಠ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ೮೨, ೯೯, ೧೦೨

೭. ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳು
ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ
ಲೇಖಕರು : ಡಾ॥ ಗೀತಾ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ
ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಡಾ॥ ಶಿವನಾಂದ ಎಸ್ ವಿರಕ್ತಮಠ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೫೧, ೧೫೪, ೧೫೫